

Kirsi Pääkkönen

**”Kehittäkää
verkko-opetusta
joutuisasti!”**

Sosnetin verkko-opetus
opiskelijoiden ja
opettajien kokemuksissa

Kirsi Päykkönen

"Kehittäkää verkko-opetusta joutuisasti!"

Sosnetin verkko-opetus
opiskelijoiden ja opettajien kokemuksissa

Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnet
Rovaniemi 2011

SOSNET julkaisuja 4

© Kirsi Päykkönen

Taitto: Ritva Lahtinen

ISSN 1797-0148 (painettu)

ISBN 978-952-484-488-8

ISSN 1797-0156 (verkkójulkaisu)

ISBN 978-952-484-489-5 (pdf)

Julkaisun verkkoversio saatavilla: www.sosnet.fi

Lapin yliopistopaino, Rovaniemi 2011

Sisälllys

Esipuhe.....	5
1 Johdanto	7
2 Taustaa Sosnetin verkko-opetuksesta	9
2.1 Liikkeelle virtuaaliyliopistohankkeen kautta.....	9
2.2 Oma verkkoympäristö käyttöön	12
2.3 Vastuun jakautuminen ja yhteistyön voima	13
2.4 Opiskelijoiden ja opintosuoritusten määrän kasvu	14
2.5 Tulevaisuuden haasteita.....	16
3 Kyselyyn vastanneet opiskelijat ja opettajat	18
3.1 Opiskelijaelämän muuttunut kuva.....	18
3.2 Sosiaalityön opettajat	21
3.3 Sosiaalityön opiskelijat ja opettajat internetin käyttäjinä	21
4 Verkkokursseilla opiskelu – ja opiskelemattomuus.....	24
4.1 Miksi verkko-opintoja?	24
4.2 Miksei verkko-opintoja?.....	25
4.3 Mistä tietoa kurssitarjonnasta?	26
4.4 Verkko-opintojen esteet ja keskeytykset	27
4.5 Ohjeistus ja opettajien rooli	28
5 Opettajana verkkokursseilla	29
5.1 Verkko-opettajien kokemuksia	29
5.2 Mitä verkko-opettaminen antaa?	32
5.3 Yksin vai yhdessä?	34
5.4 Tuen tarve ja pedagogiset taidot verkko-opetuksessa	36
5.5 Opettajat, jotka eivät olleet opettaneet Sosnetin verkkokursseilla.....	39
6 Oppimateriaalit, työskentelymenetelmät ja aihepiirit verkko-opetuksessa... 41	41
6.1 Erilaiset oppimateriaalit verkossa	41
6.2 Työskentelymenetelmät verkko-opetuksessa	46
6.3 Verkko-opiskelussa kiinnostavat aihepiirit	52
7 Kokemuksia ja kehittämiskohteita	59
7.1 Opiskelijoiden asenne Sosnetin verkkokursseja kohtaan.....	59
7.2 Opiskelijoiden positiivisia kokemuksia kursseilta	60
7.3 Puutteita ja kehittämiskohteita	61
7.4 Opettajien ajatuksia Sosnetin verkko-opetuksesta	63
7.5 Muuta palautetta opiskelijoilta	64
8 Yhteenveto	66
9 Johtopäätökset	69
Liitteet	73

Kuvioluettelo

Kuvio 1.	Sosiaalityön johtaminen, hallinto ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen -opintokokonaisuus	11
Kuvio 2.	Sosnetin valtakunnallisen verkko-opetuksen kehitys vuodesta 2001 vuoteen 2011.	12
Kuvio 3.	Vastaajat yliopistoittain.	19
Kuvio 4.	Kuinka kaukana opiskelijat asuivat yliopistostaan.....	20
Kuvio 5.	Olivatko opettajat riittävän aktiivisesti mukana kursseilla opiskelijoiden mielestä.	28
Kuvio 6.	Verkkokurssien työmäärä perinteisiin kursseihin verrattuna opettajien näkökulmasta.....	30
Kuvio 7.	Halukkuus opettaa verkkokursseja yksin vai yhdessä toisten opettajien kanssa.....	34
Kuvio 8.	Verkko-opetukseen kaivattu lisätuki.....	37
Kuvio 9.	Eri aihealueiden kiinnostavuus verkkokurssina	53
Kuvio 10.	Kiinnostus kansainvälisiä, englanninkielisiä kursseja kohtaan.....	55
Kuvio 11.	Opintojen taso, jolle verkkokursseja erityisesti toivottiin.....	56
Kuvio 12.	Verkkokurssien työmäärä opintopisteisiin verrattuna opiskelijoiden mielestä.....	59

Taulukkuuettelo

Taulukko 1.	Sosnetin valtakunnallisen verkko-opetuksen tarjonnan ja suoritusten määrän kehittyminen lukuvuosittain tarkasteltuna. . .	15
Taulukko 2.	Sosnetin verkko-opetustarjonta lukuvuonna 2010–2011.....	16
Taulukko 3.	Opintojen vaihe.	21

Esipuhe

Tämä selvitys on osa valtakunnallisen verkko-opetuksen kehittämistä. Selvityksessä pyritään arvioimaan verkko-opetusta opiskelijoiden ja sosiaalityön opetushenkilöstön näkökulmista. Informaatioteknologian ja sosiaalisen median mahdollisuudet sekä verkkopedagogiset ratkaisut ovat viime vuosina kehittyneet varsin nopeasti. Tämä muutos heijastuu myös opetusmenetelmiin, joihin etsitään uudenlaisia innovaatioita ja laadukkaita joustavia ratkaisuja. Selvityksessä otetaan kantaa ja kannustetaan sosiaalityön opettajia tarttumaan verkko-opetuksen tarjoamiin mahdollisuuksiin ja kokeilemaan ennakkoluulottomasti jotain uutta omassa opetuksessa.

Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnet on tuottanut verkko-opetusta vuodesta 2001 sosiaalityön valtakunnalliseen erikoistumiskoulutukseen ja sosiaalityön pää- ja sivuaineopiskelijoille vuodesta 2003 alkaen. Yliopistoverkostoon kuuluvat Helsingin, Itä-Suomen, Jyväskylän, Lapin, Tampereen, ja Turun yliopistot sosiaalityön oppiaineessa. Verkko-opetuksen tukena toimii Sosnetin verkko-opetuksen työvaliokunta ja verkko-opetuksessa työskentelee osa-aikainen koordinaattori.

Verkkokurssien toteuttaminen on lähtenyt liikkeelle ennen kaikkea sisällöllisestä tarpeesta ja tarjonnan lisäämisestä opiskelijoille. Aluksi verkko-opetusta kehitettiin erityisesti lähiopetuksen tueksi perustamalla erikoistumiskoulutukseen verkko-oppimisalustoja ja ääniluentoja. Syksyllä 2004 pilotoitiin sosiaalityön perusopetuksen ensimmäiset valtakunnalliset verkkokurssit. Verkko-opetuksessa lähdettiin liikkeelle siitä, mitä kullakin sosiaalityön koulutusyksiköllä oli tarjota valtakunnalliseksi opetuksiksi, joten kurssien toteuttaminen alkoi tarjontavetoisesti.

Verkko-opetuksen kehittäminen alkoi pienimuotoisesti tilanteessa, jossa verkoston yksiköillä ei ollut vielä paljon kokemusta verkko-opetuksesta. Melko nopeasti verkostossa lähdettiin kehittämään verkko-opetuksen sisällöllistä ja pedagogista laatua. Yhteistyössä on haettu vastauksia sii-

hen, mitä ymmärrämme verkko-opetuksella, millainen verkko-opetus on laadukasta niin sisällöllisesti kuin pedagogisesti. Sosiaalityön oppiaineen luonteen vuoksi verkostossa on pidetty tärkeänä keskustella siitä, mitkä sosiaalityön tutkinnon sisällöt soveltuvat verkko-opetukseen.

Verkko-opetuksen työvaliokunnan jäsenten työllä eri yliopistoissa on oma merkityksellinen osuutensa verkko-opetuksen toteutumisessa. Verkkokursseja tarjoaville vastuuopettajille on pyritty tarjoamaan tukea eri tavoin. Pedagogista kehittämistyötä on aktivoitu mm. seminaari-päivissä. Lisäksi verkosto on pyrkinyt edistämään verkkokurssien korvaavuutta tutkintorakenteessa kussakin yliopistossa.

Haasteena verkko-opetuksessa on ollut kurssien päivittäminen ja riittävän yliopistokohtaisen tuen tarjoaminen kursseille. Tätä nykyä verkko-opetus tuottaa huomattavan määrän opintopisteitä ja toiminta on vakiintunut. Kuitenkin haasteena on esimerkiksi tutoropettajien tarve kursseilla ja verkkokurssien päivittämiseen ja materiaalien kehittämiseen vaadittavat resurssit.

Historiansa aikana valtakunnallinen verkko-opetus sosiaalityössä on kulkenut pitkän matkan ja opiskelijoiden ja opintopistemäärien osalta vakiinnuttanut paikkansa osana sosiaalityön opetusta. Samalla, kun vakiintumista on tapahtunut, kehittämishaasteet jatkuvat.

Verkko-opetuksen työvaliokunta lukuvuonna 2010–2011:

Mari Suonio, pj, Itä-Suomen yliopisto

Riitta Aalto, Sosnetin verkko-opetuksen koordinaattori, Turun yliopisto

Tuija Kotiranta, Jyväskylän yliopisto

Aino Kääriäinen, Helsingin yliopisto

Sanna Lähteinen, koulutuspäällikkö, Sosnet

Sari Martikainen, Lapin yliopisto

Aino Ritala-Koskinen, Tampereen yliopisto

Marja Väänänen-Fomin, Itä-Suomen yliopisto

1 Johdanto

Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto (Sosnet) osallistui Suomen virtuaaliyliopiston¹ toimintaan vuodesta 2001 lähtien ja aloitti varsinaisten verkkokurssien tarjonnan vuonna 2004. Verkkokurssien ja niille osallistuneiden opiskelijoiden määrät ovat kasvaneet siinä määrin, että viime vuosina verkko-opinnoista on kirjattu yli 2000 opintopistettä sosiaalityön opiskelijoille eri puolilta Suomea.

Tämä raportti kertoo alkuvuodesta 2011 tehdyn Sosnetin verkko-opetuksen selvityksen tulokset. Sosnetin verkko-opetuksen arvioinnista päätettiin Sosnetin johtoryhmän kokouksessa 7.9.2010. Arvioinnilla pyrittiin selvittämään, millaisena sosiaalityön opiskelijat ja opettajat näkevät verkko-opiskelun ja millaisia kokemuksia heillä on Sosnetin verkkokurseista.

Selvitys toteutettiin yhteistyössä Sosnetin verkko-opetuksen työvaliokunnan kanssa. Helsingin yliopistoa edusti yliopistonlehtori Aino Kääriäinen, Itä-Suomen yliopistoa lehtori Mari Suonio ja yliopisto-opettaja Marja Väänänen-Fomin, Jyväskylän yliopistoa assistentti Sirpa Kannasoja ja yliopistonlehtori Tuija Kotiranta, Lapin yliopistoa yliopisto-opettaja Sari Martikainen, Tampereen yliopistoa yliassistentti Aino Ritala-Koskinen ja Turun yliopistoa suunnittelija ja verkko-opetuksen koordinaattori Riitta Aalto. Työskentelyyn osallistui myös Sosnetin koulutuspäällikkö Sanna Lähteinen. Selvityksen toteutti tutkija Kirsi Päykönen Lapin yliopistosta.

Tutkimusaineisto kerättiin kahdessa vaiheessa. Opiskelijakysely toteutettiin tammi–helmikuussa 2011 sosiaalityön opiskelijoille suunnatuilla sähköisillä kyselylomakkeilla – Sosnetin kurseilla osallistuneille ja ei-osallistuneille opiskelijoille oli oma kyselylomakkeensa, joiden vastaukset analyysivaiheessa yhdistettiin. Vastauksia tuli yhteensä 210 kappaletta. Vastanneista 109 oli opiskellut Sosnetin verkkokurseilla ja 101 ei ol-

---

¹ Suomen virtuaaliyliopiston toiminta päättyi 31.12.2010.

lut kokeillut kursseja. Vastanneissa oli sosiaalityön perus-, jatko- ja sivuaineopintoja tekeviä henkilöitä ja he edustivat kaikkia kuutta sosiaalityön yliopistollista koulutusta tarjoavaa yliopistoa. Vastanneiden määrä on samaa suuruusluokkaa kuin vuosittainen sosiaalityön opiskelijoiden sisäänotto koko maassa, joten vastausten voidaan olettaa kuvaavan melko hyvin opiskelijoiden kokemuksia. Kyselyjen toteuttaminen pelkästään suomenkielisinä ja internetin välityksellä kuitenkin rajasi vastaajista pois ruotsinkieliset opiskelijat, vaihto-opiskelijat ja mahdollisesti negatiivisesti informaatioteknologiaan suhtautuvat opiskelijat. Opettajien mielipiteitä, näkemyksiä ja kokemuksia verkko-opetuksesta kerättiin sähköisellä kyselylomakkeella huhtikuussa 2011. Kyselyyn vastasi yhteensä 56 sosiaalityön opettajaa, joista 33 oli opettanut tai ollut tuutorina Sosnetin verkkokursseilla.

Raportti alkaa katsauksella Sosnetin verkko-opetuksen kehityksen taustoihin. Tämän jälkeen siirrytään tarkastelemaan kyselyn tuloksia aloittamalla opiskelijoiden ja opettajien taustatiedoista. Verkkokursseilla opiskelu -luvussa selvitetään opiskelijoiden syitä osallistua tai olla osallistumatta Sosnetin verkkokursseille, tarkastellaan kurssien suorittamisen keskeyttämiseen johtaneita syitä sekä kurssien ohjeistuksen riittävyttä ja opettajien roolia verkkokursseilla. Luvussa viisi siirrytään opettajien kokemusten tarkasteluun: millaisena verkko-opettaminen on koettu ja miksi osa opettajista ei ole opettanut verkossa. Seuraava luku käy läpi opiskelijoiden ja opettajien näkemyksiä erilaisista verkko-opiskelun oppimateriaaleista, työskentelymenetelmistä ja aihealueista. Luvussa seitsemän käsitellään opiskelijoiden ja opettajien muita kokemuksia ja heidän näkemiään kehittämiskohteita. Raportin päättävät yhteenveto sekä verkko-opetuksen työvaliokunnan kirjoittamat johtopäätökset.

2 Taustaa Sosnetin verkko-opetuksesta²

2.1 *Liikkeelle virtuaaliyliopistohankkeen kautta*

Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnet perustettiin vuonna 1999 tiivistämään sosiaalityön koulutusyksiköiden yhteistyötä. Verkostoon kuuluvat Helsingin, Jyväskylän, Itä-Suomen (ennen vuotta 2010 Kuopion), Tampereen ja Turun yliopistot sekä sitä koordinoiva Lapin yliopisto. Verkko-opetuksen kehittäminen on alkuvuosista asti kuulunut olennaisena osana toimintaan, sillä Sosnet tuli osaksi Suomen virtuaaliyliopistotoimintaa jo vuonna 2001.

Vuosina 2001–2006 toteutetun virtuaaliyliopistohankkeen tavoitteena oli paitsi lisätä ja yhtenäistää valtakunnallista sosiaalityön verkko-opetusta, myös vahvistaa opetusta tarjoavien yksikköjen opetuksessa tarvittavaa tietoteknistä osaamista. Tämän osaamisen synnyttämiseksi laitoksille palkattiin virtuaaliopetuksen suunnittelijoita pääosin vuosina 2003–2004 toimimaan teknisenä tukena ja edistämään verkko-opetusmenetelmien käyttöönottoa ja vakiinnuttamista.

Sosnetin valtakunnallisen verkko-opetuksen kehittäminen alkoi ammatillisessa erikoistumiskoulutuksessa hyödynnettävällä verkko-opetuksella vuonna 2001. Vuosina 2002–2003 aloitettiin sosiaalityön perus- ja jatko-opetuksen käyttöön tarkoitetun verkko-opetuksen kehittäminen sisällöntuotantohankkeina.

Valtakunnallisen verkko-opetuksen kehittäminen aloitettiin jo ennen varsinaisia verkkokursseja tuottamalla vuodesta 2001 alkaen ääniluentosarjoja sekä Sosiaaliturvan historia -luentosarjan videoluentoina. Video-

---

² Tässä luvussa on käytetty seuraavia lähteitä:

Sosnetin verkko-opetuksen työvaliokunnan tilastot 2004–2011

Sosnetin toimintakertomukset vuosilta 2004–2009

Sosnetin virtuaaliyliopistohankkeen 2001–2006 loppuraportti

Kaitsaari Tuula (2006): Viisi vuotta virtuaaliopetusta: aikaansaannoksia ja tulevaisuuden haasteita. Esitys Sosiaalityön yksiköiden kevätkesäseminaarissa Kangasalla 23.5.2006

neuvotteluun pohjautuvaa opetusta ei kuitenkaan jatkettu myöhemmin, vaan Sosnetin virtuaaliopetuksen kehittämisessä keskityttiin verkkoppimisympäristöjä ja internetin kautta jaettuja materiaaleja hyödyntävään opetukseen. Ensimmäisten internetpohjaisten verkkokurssien valtakunnallinen opetus alkoi syksyllä 2004.

Vuonna 2006 Sosnetin verkko-opetuksessa aloitettiin uusi vaihe, kun yksittäisten kurssien rinnalle aloitettiin Sosiaalityön johtamisen, hallinnon ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen opintokokonaisuuden suunnittelu. Opintokokonaisuuden tavoitteena on taata sosiaalityön opiskelijoille yhdenmukainen johtamiskoulutus kaikissa Sosnetin jäsenyliopistoissa ja antaa perusvalmiudet sosiaalialan moniammatilliseen johtamiseen. Opintokokonaisuuden kokonaislaajuus on 35 op jakautuen 25 opintopisteen laajuiseen sivuainekokonaisuuteen, joka on tarkoitettu pääasiassa kandidaatin tutkintoon tai maisterin tutkintoon sivuaineeksi, sekä 10 opintopisteen syventävien opintojen tasoisiin opintoihin, jotka voi ottaa osaksi maisterin tutkintoa (kuvio 1). Opiskelijat voivat suorittaa koko 35 opintopisteen kokonaisuuden tai valita yksittäisiä kursseja, joiden korvaavuudesta he neuvottelevat oman opetusyksikkönsä kanssa.

Opintokokonaisuuden ensimmäisten verkkokurssien toteutus aloitettiin keväällä 2008. Pilotointivaihe päättyi keväällä 2010, eli neljän lukukauden aikana tarjontaan tuotiin 10 uutta verkkokurssia. Opintokokonaisuuden tarjoaminen jatkuu edelleen. Helsingin, Itä-Suomen, Jyväskylän ja Lapin yliopistoissa sekä Tampereen yliopiston Porin yksikössä opintokokonaisuuden voi suorittaa tutkinnon sivuaineena. Turun yliopistossa opintokokonaisuuden voi suorittaa jonkin muun yliopiston vaatimusten mukaan. Opintokokonaisuuden osia voi tehdä myös erillisinä verkkokursseina.

Perusopinnot 7 op

Osio: Hyvinvointialan asiantuntijuus, palvelurakenteet ja johtaminen (7op)

Johdatus sosiaalihalintotieteeseen (3 op)

Hyvinvointijohtamisen perusteet (4 op)

Aineopinnot 13 op

Osio: Ihmisten, asiantuntijoiden ja verkostojen johtaminen (5 op)

Johtamisteoriat (5 op)

Osio: Hyvinvointialan talouden rakenteet (5 op)

Palvelujen järjestäminen kuntatalouden näkökulmasta (5 op)

Osio: Muutoksen ja laadun johtaminen (3 op)

Laatujohtaminen tuloksellisten hyvinvointipalvelujen tukena (3 op)

Syventävät opinnot (15 op)

Osio: Ihmisten, asiantuntijoiden ja verkostojen johtaminen (6 op)

Organisaatiokulttuurit ja tuloksellisuus sosiaalipalveluissa (3 op)

Osaamisen johtaminen ja asiantuntijuuden kehittäminen (3 op)

Osio: Hyvinvointialan talouden rakenteet (4 op)

Kunta ja palvelurakenteen muutos käytännön johtamisen näkökulmasta (2 op)

Kansainväliset näkökulmat; EU sosiaalialan toimintaympäristönä (2 op)

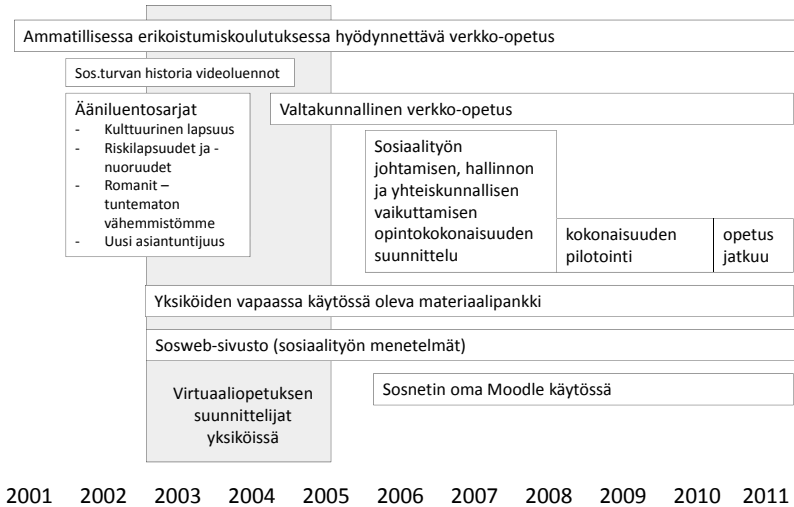
Osio: Muutoksen ja tuloksellisuuden johtaminen ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen (5 op)

Muutosjohtaminen, arviointi ja kehittäminen (5 op)

Kuvio 1. Sosiaalityön johtaminen, hallinto ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen -opintokokonaisuus

Verkkokurssien lisäksi virtuaaliyliopistohankkeen aikana tuotettiin laitteiden vapaasti käytettävissä oleva materiaalipankki, jossa on ääni- ja videoluentosarjoja, sekä sosiaalityön työmenetelmiä esittelevä, Helsingin yliopiston ylläpitämä Sosweb-sivusto. Nämä verkkomateriaalit ovat laitteiden vapaasti hyödynnettävissä myös perinteisen opetuksen osina sekä perus- että jatkokoulutuksessa.

Virtuaaliyliopistohankkeen aikana tehty verkko-opetuksen kehittämis-toiminta on esitetty kuviossa 2.

Kuvio 2. Sosnetin valtakunnallisen verkko-opetuksen kehitys vuodesta 2001 vuoteen 2011³.

2.2 Oma verkkoympäristö käyttöön

Alkuvuosina Sosnetin verkko-opetus tapahtui eri yliopistojen käytössä olevien erilaisten oppimisolustojen kautta. Tämä teknologisten ratkaisujen moninaisuus helpotti opettajien työtä siinä mielessä, että he pystyivät opettamaan kurssinsa heidän työyhteisöissään ennestään tuttuja teknisiä ratkaisuja käyttäen, joskin opiskelijan näkökulmasta oppimisolustojen kirjavuus saattoi tuntua hankalalta. Valtakunnallista opetusta ajatellen järjestelyssä oli ongelmia käyttäjätunnusten saamisessa eri yliopistojen opiskelijoille.

Sosnet siirtyi verkko-opinnoissa yhtenäiseen, keskitettyyn ratkaisuun vuonna 2006. Tällöin tehtiin sopimus Mediamaisterin palvelimella olevan Moodle-verkko-oppimisympäristön käytöstä, josta Sosnet maksaa vuosimaksua käyttäjämääräperustaisesti. Nykyään Moodleen on keskitetty tutkinto-opiskelijoiden verkkokurssien lisäksi aikaisemmin Turun yliopiston palvelimella ollut Sosnetin verkko-opetuksen informaatio.

³ Kuvion pohjana käytetty kuviota lähteestä Sosnetin toimintakertomus 2006, liite 6: Virtuaaliyliopistohankkeen 2001–2006 loppuraportti, s. 3.

Sosnetin Moodlea käytetään myös valtakunnallisten erikoissosiaalityöntekijän koulutusten (Hyvinvointipalveluiden erikoisala, Kuntouttavan sosiaalityö, Lapsi- ja nuorisososiaalityön erikoisala, Marginalisaatiokysymysten sosiaalityö, Yhteisösosiaalityön erikoisala) oppimis- ja työskentelyalustana ja tiedotusväylänä, jatkotutkinto-opinnoissa, erilaisen Sosnetin yhteistyöverkoston työskentely- ja materiaalipankkina (mm. johtoryhmä, peruskoulutuksen työvaliokunta, verkko-opetuksen työvaliokunta, tutkimusyhteistyön valiokunta jne.) ja opettajien työskentelyalustana.

Moodlen lisäksi Sosnet käyttää oppimateriaalien (esimerkiksi videotiedostojen) tallentamiseen ja toistamiseen Jyväskylän yliopiston Moniviestin-palvelinta.

2.3 Vastuun jakautuminen ja yhteistyön voima

Virtuaaliyliopistohankkeen aikana verkko-opetuksen koordinointi toteutettiin kierrättämällä koordinaativastuuta eri laitosten välillä. Ratkaisun taustalla oli toisaalta hankkeen resurssien jakautuminen kaikkien yliopistojen kesken, toisaalta verkko-opetukseen liittyvän osaamisen kehittämisen edistäminen kaikissa verkoston yliopistoissa. Hankkeen rahoituksen loputtua on Sosnetin verkko-opetuksen kehittäminen ja uusien opintokokonaisuuksien suunnittelu jatkunut edelleen. Toimintaa tukemaan ja koordinoimaan on verkko-opetukseen palkattu osa-aikainen (40 %) verkko-opetuksen koordinaattori, jonka palkkausresurssi tulee Sosnetin rahoituksesta. Koordinaattori toimii yhteistyössä useita kertoja vuodessa kokoontuvan verkko-opetuksen työvaliokunnan kanssa. Työvaliokunnassa yliopistoja edustavat verkko-opetuksen yhdyshenkilöt. Yhdessä nämä toimijat vastaavat verkko-opetuksen koordinoinnista, kehittämisestä ja tiedottamisesta Sosnetin johtoryhmässä käsiteltyjen suuntaviivojen mukaisesti.

Sosnetin verkko-opetuksen koordinaattorin tehtäviin kuuluvat Sosnetin verkko-oppimisympäristö Moodlen hallinnointi sekä käyttäjätuke-
na toimiminen opettajille ja opiskelijoille, verkko-opetuksen toiminnan tilastointi ja raportointi, sekä työvaliokunnan sihteerin tehtävät. Lisäksi koordinaattorin tehtäviin kuuluvat verkkokursseista informointi ja opintosuoritusten seurantaan ja rekisteröintiin liittyvät tehtävät.

Sosiaalityön verkkokurssien järjestäminen toimii Sosnetissä vastavuoroisuusperiaatteella, ilman erillisten opetuspalkkioiden maksamista. Jokainen verkoston yliopistoista on sitoutunut tarjoamaan vähintään yhden verkkokurssin lukuvuodessa, joten näin vuosittain on ollut tarjolla vähintään kuusi eri kurssia. Vastavuoroisella yhteistyöllä on saatu rakennettua laaja valtakunnallinen opintotarjotin.

Jotta verkkokurssien osallistujamääriä pystyttiin kasvattamaan paremmin kysyntää vastaavaksi, otettiin verkko-opettajien avuksi tuutorit. Verkkokurssien tuutoreina ovat toimineet toimineet pääasiassa yliopistojen opetus- ja tutkimushenkilökuntaan kuuluvat henkilöt, eikä esimerkiksi sosiaalityön opinnoissa pitemmällä olevia opiskelijoita ole käytetty vertaistuutoreina. Kuten opetuksessa, myös tuutoroinnissa on toimittu vastavuoroisuusperiaatteella. Tuutoroinnissa on pyritty ekonomisuuteen ja tehokkuuteen: jokaiselle verkkokurssille ei tule tuutoria kaikista muista yliopistoista, vaan tuutorointivastuuta on soviteltu ja pyritty jakamaan yliopistojen välillä tasaisesti eri verkkokurssille. Haasteita tuutoroinnin järjestämiselle ovat asettaneet opiskelijamäärien vaihtelut sekä yliopistojen erot opiskelijoiden sisäänottomäärissä. Kunkin kurssin tuutoritarpeen selviäminen vasta myöhäisessä vaiheessa ilmoittautumisajan päätyttyä hankaloittaa opettajien kokonaistyöajan suunnittelua, joskin on yliopistoja, joissa on pystytty varautumaan hyvin etukäteen tuutorointitarpeeseen.

2.4 Opiskelijoiden ja opintosuoritusten määrän kasvu

Valtakunnalliseen verkko-opetukseen osallistuneiden opiskelijoiden määrä ja opintosuorituskertymät ovat kasvaneet sitä mukaa, kun opetus- ja tarjonta on lisääntynyt (taulukko 1). Lukuvuonna 2004–2005 tarjolla oli verkkokurssina 13 opintoviikkoa ja yhden opintoviikon videoluentokurssi, seuraavana lukuvuonna jo 30 opintopistettä (17 ov). Vuonna 2004 kurssiosallistumisessa oli kiintiönä neljä opiskelijaa yliopistoa ja sen oppiainetta kohti. Tämän jälkeen kurssien sisäänottomääriä saatiin kasvatettua ottamalla opettajien avuksi tuutorit.

Taulukko 1. Sosnetin valtakunnallisen verkko-opetuksen tarjonnan ja suoritusten määrän kehittyminen lukuvuosittain tarkasteltuna.

Lukuvuosi	Verkko-kursseja (kpl)	Kursseista johtamista (kpl)	Opintopisteitä verkko-kursseilla yhteensä	Opintopisteitä johtamisen kursseilla	Opiskelijoita (ilmoittautuneet/suorittaneet)	Opinto-suorituksia yhteensä (op)
2004–2005	6	0	14 ov*		- / 138	270 ov*
2005–2006	7	0	30 op		278 / 180	790
2006–2007	7	0	32 op		334 / 248	1104
2007–2008	14	2	60 op	7 op	557 / 412	1842
2008–2009	17	7	72 op	26 op	824 / 521	2369
2009–2010	15	7	59 op	23 op	707 / 477	2046
2010–2011	11	4	43 op	13 op	640 / 403	1599

* Laajuus opintoviikkoina, ei opintopisteinä

Verkko-opetustarjonnan huippu, 72 op, saavutettiin lukuvuonna 2007–2008. Keväällä 2008 muiden verkkokurssien lisäksi tarjontaan tuli kaksi ensimmäistä sosiaalityön johtamisen, hallinnon ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen opintokokonaisuuden kurssia. Tämän opintokokonaisuuden kurssien opiskelijoille avaaminen jatkui seuraavana lukuvuotena, jolloin tarjolle tuli peräti viisi uutta johtamisen kurssia. Lukuvuonna 2009–2010 uusia johtamisen kursseja tuli vielä kolme, ja opintokokonaisuus saatiin kokonaisuudessaan kertaalleen läpivedetyksi.

Voimakkaimman uusien kurssien kehittämisen kauden, vuosien 2007–2009, jälkeen tarjonta tasaantui. Lukuvuonna 2010–2011 tietyille verkkokursseille osallistujien määrää rajoitettiin ja joitakin kursseja jouduttiin perumaan opettajien työtilanteiden muuttuessa. Tämä aiheutti osaltaan notkahduksen kurssitarjontaan ja osallistujamäärään tämän raportin viimeisenä tarkastelujaksona. Kaikki Sosnetin lukuvuonna 2010–2011 tarjoamat verkkokurssit laajuuksineen on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. Sosnetin verkko-opetustarjonta lukuvuonna 2010–2011.

Kurssin nimi	Laajuus (op)
Terveydenhuollon ja kuntoutuksen sosiaalityö	5
Vanhuspolitiikka, vanhustenhuollon palvelut ja gerontologinen sosiaalityö	5
Laatujohtaminen tuloksellisten hyvinvointipalvelujen tukena	3
Knowledge Production and Research in Social Work	3
Yhteisöt ja yhteisösosiaalityön lähtökohdat	3
Johdatus sosiaalihallintotieteeseen	3
Hyvinvointijohtamisen perusteet	4
Lapsi-, perhe- ja holhousoikeus	5
Romanit – tuntematon vähemmistöme	3
Sosiaalityön vuorovaikutuksen tutkimus	6
Osaamisen johtaminen ja asiantuntijuuden kehittäminen	3

Suurin osa Sosnetin valtakunnallisiin verkko-opintoihin osallistuneista on ollut perustutkintovaiheen opiskelijoita. Joukossa on ollut myös jatko-opiskelijoita sekä englanninkielisillä kursseilla merkittävä määrä vaihto-opiskelijoita. Opetusta tarjoaville yksiköille valtakunnallinen verkko-opetus on antanut mahdollisuuksia opetustarjonnan monipuolistamiseen.

2.5 Tulevaisuuden haasteita

Opiskelijat ovat enenevässä määrin hakeutuneet verkkokursseille opiskelemaan. Ilmoittautumismäärät kertovat, että verkko-opetukselle on kysyntää enemmän kuin kurssipaikkoja on tarjolla. Myös tähän kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden kommentit kertoivat opiskelijoiden yhä lisääntyvästä halusta ja tarpeesta opiskella enemmän paikasta ja osittain ajastakin riippumattomammin.

Sosnetin verkko-opetuksen kehittämisen ja yhteistyön on päästy kuluneen vuosikymmenen aikana ensimmäisistä kokeiluista vakiin-

tuneeseen, laajamittaiseen opetustoimintaan, joka on tuottanut tuhansia opintopistesuorituksia. Työmäärien oikeudenmukainen jakautuminen eri toimijoiden välillä, toiminnan suunnitelmallisuuden ja koordinoitun onnistuminen sekä tulevien sosiaalityön opetuksen tarpeiden ennakointi ovat ratkaisevassa asemassa. Myös nykyisen toiminnan hyvien käytäntöjen ylläpito ja jatkaminen ovat haasteita, joita Sosnetin verkko-opetuksessa kohdataan.

Yliopistojen kiristynyt taloudellinen tilanne asettaa omat haasteensa tulevaisuudelle. Kun sosiaalityön opetusta tarjoavilla yksiköillä on niukemmin resursseja perustoimintaansa, voi vastavuoroisuusperiaatteesta kiinnipitäminen olla entistäkin tärkeämpää. Yliopistomaailman muutosten kausi saa yliopistot uudistamaan tutkintojaan ja tiivistämään yhteistyötään sekä oman yliopiston sisällä eri oppiaineiden kanssa että ammattikorkeakoulujen kanssa. Yliopistojen tulee panostaa vahvasti tutkimukseen ja kansainväliseen julkaisemiseen, mikä tuottaa opetusintensiivisessä sosiaalityön oppiaineessa haasteita. Aika näyttää, mikä Sosnetin verkkokurssien paikka ja asema tulee olemaan tässä kehityksessä.

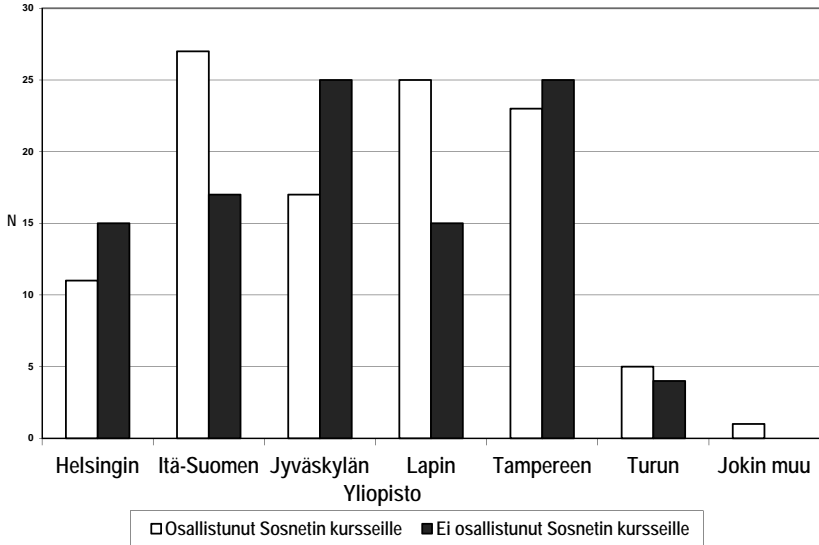
3 Kyselyyn vastanneet opiskelijat ja opettajat

3.1 *Opiskelijaelämän muuttunut kuva*

Vastausten perusteella kevätlukukaudella 2011 keskimääräinen sosiaalityön opiskelija on noin 30-vuotias, asuu 2–5 kilometrin päässä yliopistosta ja on opintojen lisäksi mukana myös työelämässä joko osa- tai kokoaikaisesti. Opintonsa hän on aloittanut vuonna 2008 ja tekee nyt sosiaalityön syventäviä opintoja aikoen valmistua kahden vuoden sisällä. Keskilukujen takaa kuitenkin paljastuu hyvin moninainen ja heterogeeninen joukko opiskelijoita erilaisine elämäntilanteineen.

Opiskelijoiden vastausten jakautuminen yliopistoittain mukaili sosiaalityön sisäänottomääriä (kuvio 3). Eniten vastauksia tuli Tampereen (48), Itä-Suomen (44), Jyväskylän (42) ja Lapin (40) yliopistoista. Vertailun vuoksi kevään 2011 yhteishaun sosiaalityön sisäänottomäärät olivat: Lappi 53, Itä-Suomi 40, Tampere 38, Jyväskylä 28, Helsinki 25 ja Turku 16.

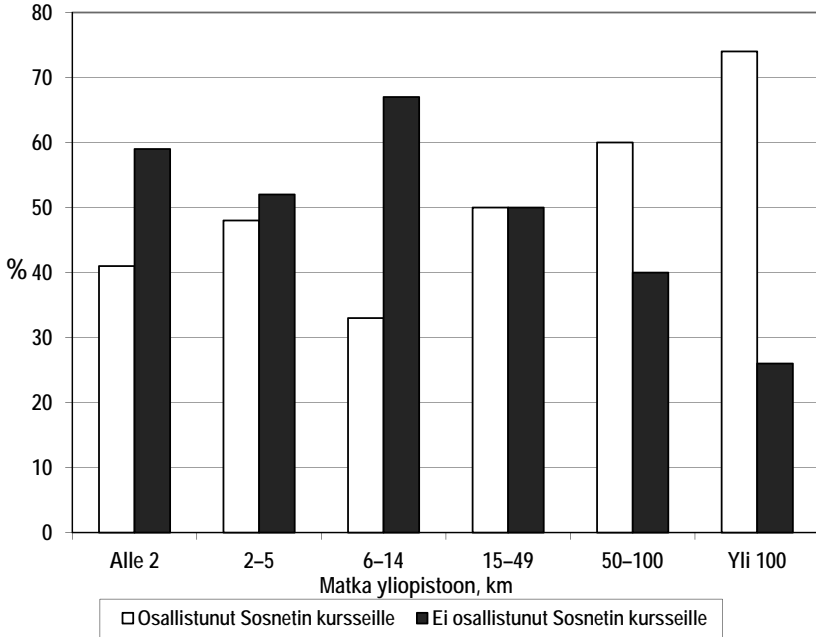
Eniten verkko-opiskelijoita oli Lapin (63 % LaY:n opiskelijavastaajista) ja Itä-Suomen (61 %) yliopistoissa. Vähiten suosittua verkko-opiskelu oli Jyväskylän yliopistossa, jossa 41 % vastanneista opiskelijoista oli kokeillut Sosnetin verkkokursseja. On kuitenkin huomioitava, että opiskelijoiden verkko-opetukseen osallistumiseen vaikuttavat jossain määrin myös yliopistokohtaiset erot siinä, kuinka monta verkkokurssia opetustarjontaan on otettu ja mitä opintoja niillä saadaan korvattua.

Kuvio 3. Vastaajat yliopistoittain.

Vastanneiden ikä vaihteli 20–64 vuoden välillä. Sosnetin kurseilla opiskelleet olivat keskimäärin vanhempia (mediaani 40 vuotta, keskiarvo 34 vuotta) kuin pelkästään lähiopetuksessa sosiaalityötä opiskelleet (mediaani 27 vuotta, keskiarvo 30 vuotta).

Verkko-opiskelijoiden joukossa oli paljon kaukana yliopistostaan asuvia opiskelijoita. Kaikista kyselyyn vastanneista opiskelijoista 27 % asui 2–5 kilometrin päässä yliopistosta, mutta seuraavaksi suurin ryhmä (26 %) asui yli 100 kilometrin päässä. Verkko-opiskelijoista tähän kauimpana asuvien ryhmään kuului 37 %, ja avoimissa vastauksissa heistä monet mainitsivatkin verkko-opiskelun olevan ratkaisevassa roolissa heidän opintojensa etenemisellensä. Ei-verkko-opiskelijoista yli puolet asui korkeintaan viiden kilometrin päässä opintajostaan. (Kuvio 4.)

Kuvio 4. Kuinka kaukana opiskelijat asuivat yliopistostaan.

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista noin kolmannes oli mukana työelämässä kokoaikaisesti, kolmannes osa-aikaisesti ja vain kolmannes opiskeli päätoimisesti. Verkko-opiskelijoissa oli hieman enemmän kokopäivätyössä olijoita kuin muissa opiskelijoissa, mutta ero ei ollut merkittävä.

Kaikista vastanneista opiskelijoista yli 34 prosentilla oli huollettavia, kuten alaikäisiä lapsia tai ikääntyneitä vanhempia. Verkko-opiskelijat olivat hieman useammin perheellisiä kuin muut opiskelijat, mutta ero ei ollut tilastollisesti merkitsevä.

Opintojensa vaiheen osalta vastanneista suurin osa, 60 %, oli syventäviä opintoja suorittamassa. Verkko-opiskelijoista peräti 73 % teki syventäviä opintoja, mutta verkko-opiskelijoita oli myös niin perus-, aine- kuin jatko-opintojenkin tekijöissä. (Taulukko 3.) Sosiaalityön opintojen aloitusvuodet vaihtelivat 80-luvulta vuoteen 2010 saakka mediaanin ollessa 2008.

Taulukko 3. Opintojen vaihe.

Osallistunut Sosnetin verkkokursseille (N)	Suorittaa				
	perus-opintoja	aine-opintoja	syventäviä opintoja	jatko-opintoja	sivuaine-opintoja
ei osallistunut	14	42	46	6	6
osallistunut	5	32	79	3	1

3.2 Sosiaalityön opettajat

Sosiaalityön opetushenkilökunnasta kyselyyn vastasi yhteensä 56 henkilöä, joista 33 (59 %) oli osallistunut Sosnetin verkkokurssien suunnitteluun tai toteuttamiseen. Niistä, jotka eivät olleet opettaneet Sosnetin kursseilla, oli muun verkko-opetuksen toteuttamiseen tai suunnitteluun osallistunut kuusi vastanneista. Eniten vastauksia, 15, tuli Lapin yliopistosta. Tampereen yliopistosta vastasi 12 opettajaa, Itä-Suomen ja Turun yliopistoista 9, Helsingin yliopistosta 8 ja Jyväskylän yliopistosta 3 opettajaa.

Kyselyyn vastanneesta opetushenkilökunnasta 31 oli iältään 36–55-vuotiaita, 12 oli 26–35-vuotiaita ja 12 yli 55-vuotiaita. Työnimikkeistä eniten edustettuja olivat tutkija/tohtorikoulutettava (17 vastaajaa), professori (14 vastaajaa), yliopisto-opettaja/assistentti (10) ja yliopistonlehtori (9). Yksittäisiä vastauksia oli lisäksi nimikkeillä lehtori, suunnittelija, projektihenkilö ja tutkijatohtori työskenteleviltä. Työuran pituus sosiaalityön opetustehtävissä vaihteli työnimikkeitä mukailleen – joukossa oli tasaisesti sekä vasta aloittaneita, yli 20 vuotta työskennelleitä että kaikkea siltä väliltä.

3.3 Sosiaalityön opiskelijat ja opettajat internetin käyttäjinä

Kysyttäessä erilaisten nettipalvelujen käyttömääriä sähköposti nousi odotetusti suosituimmaksi – opiskelijoista 92 % vastanneista käytti sähköpostia päivittäin, opettajista kaikki. Seuraavalla sijalla olivat opiskelijoilla yhteisöpalvelut, kuten Facebook, joita 57 % vastanneista käytti päivittäin, kun taas opettajilla vastaava luku oli vain 32 %. Asiointipalveluja,

kuten verkkopankkia tai KELAn sivuja, käytti 33 % sekä vastanneista opiskelijoista että opettajista useamman kerran viikossa.

Vähemmän suosittuja verkkopalveluja olivat opiskelijoiden keskuudessa kirjastojen e-aineistot ja sosiaalialan www-sivut. Kirjaston e-aineistoja suurin osa, 34 % vastanneista, käytti kerran 1–2 viikossa. 76 % kaikista vastanneista kuitenkin käytti kirjaston sähköisiä aineistoja vähintään kerran kuussa. Sosiaalialan www-sivuja, kuten esimerkiksi Sosiaaliporttia, käytti suurin vastaajaryhmä (34 %) harvemmin kuin kerran kuussa. Aktiivisen opiskelun kannalta näiden kahden tietolähteen käytön olisi voinut olettaa olevan suurempaakin. Voidaankin pohtia, johtuvatko suhteellisen alhaiset käyttömäärät siitä, etteivät opiskelijat osaa esimerkiksi hakea tietoa kirjaston e-lehdistä ja -kirjoista, jolloin tiedonhakua ja esimerkiksi oppinnäytteiden lähdeaineistojen laatua voitaisiin parantaa tiedonhaun ohjeistusta tehostamalla. Opettajat sen sijaan olivat aktiivisia e-aineistojen käyttäjiä, sillä heillä e-aineistot oli heti sähköpostin jälkeen eniten käytetty verkkopalvelutyyppi 46 % käyttäessä niitä useamman kerran viikossa. Sosiaalialan www-sivujakin opettajista 53 % käytti vähintään kerran 1–2 viikossa.

Erilaiset blogit jakoivat mieltymyksiä. Opiskelijoista 30 % käytti blogeja harvemmin kuin kerran kuussa ja 24 % ei koskaan. Toisaalta taas joka kymmenennellä vastaajalla blogit olivat päivittäisessä käytössä ja 9 % käytti niitä useamman kerran viikossa. Opettajista kolmannes ei käyttänyt blogeja koskaan ja yli neljäsosa harvemmin kuin kerran kuussa, eikä opiskelijoiden kaltaisia aktiivikäyttäjiä juurikaan ollut opettajien joukossa.

Keskustelupalstojen kanssa oli havaittavissa sama ilmiö: yli kolmannes opiskelijoista käytti niitä harvemmin kuin kerran kuussa ja lähes joka viides ei koskaan, mutta joka kolmas taas viihtyi keskustelupalstoilla vähintään 1–2 viikon välein tai useammin. Opettajat eivät keskustelupalstoilla juuri viihtyneet, sillä heistä 38 % ei käyttänyt niitä koskaan, ja vain joka kymmenes edes useammin kuin kerran kuussa.

Wikit, pikaviestimet, kuten Messenger, ja chatit olivat tuntemattomimmat internetin käyttötapoista. Wikejä yli kolmannes opiskelijoista ja puolet opettajista ei ollut käyttänyt koskaan, vaikkakin vielä 47 % opiskelijoista ja 32 % opettajista käytti niitä vähintään kerran kuussa. Pikaviestimiä ei käyttänyt koskaan 42 % opiskelijoista ja 70 % opetta-

jista. Chattailua ei harrastanut koskaan 64 % vastanneista opiskelijoista ja 70 % opettajista.

Ikä ja nettiaktiivisuus korreloivat: nuoremmat käyttivät internetin eri palveluja aktiivisemmin kuin vanhemmat (opiskelijoilla $p < 0,001$, opettajilla $p < 0,01$). Vain kirjastojen e-aineistojen, verkon asiointipalvelujen ja chattien käytössä (tai chattien kyseessä ollessa pikemminkin käyttämättömyydessä) ei iällä ollut yhteyttä käyttöaktiivisuuteen. Sosnetin kurseilla opiskelleet olivat muita opiskelijoita aktiivisempia blogien ja keskustelupalstojen käytössä ($p < 0,05$), mutta muilta osin eivät sosiaalityön verkko-opiskelijat näyttäneet kyselyn vastauksissa muita opiskelijoita enemmän internetiä käyttävinä. Verkko-opettajat erosivat muista opettajista tiheämmällä sosiaalialan www-sivujen käytöllä ($p < 0,01$) ja kirjastojen e-aineistojen käytöllä ($p < 0,05$).

Kaikista vastanneista opiskelijoista 47 % oli opiskellut muilla kuin Sosnetin verkkokursseilla. Sosnetin kurseille osallistuneet eivät olleet muita vastanneita aktiivisempia verkko-opiskelijoita muiden kuin sosiaalityön verkkokurssien suorittajina.

4 Verkkokursseilla opiskelu – ja opiskelemattomuus

4.1 Miksi verkko-opintoja?

Kun opiskelijoilta kysyttiin heidän motiivejaan osallistua Sosnetin verkkokursseille, oli yleisin vastaus (56 vastaajaa), että opiskelija halusi erityisesti opiskella verkkokurssilla. Avovastauksissa tätä valintaa tarkennettiin vielä ajankäytön joustavuudella, mahdollisuudella opiskella asuinpaikasta riippumatta ja mahdollisuudella sovittaa opiskelu työn ja perhe-elämän joukkoon joustavammin. Luennoille osallistuminen ei monella vastanneista elämäntilanteen vuoksi ollut mahdollista, joten verkko-opinnot tarjosivat tilaisuuden tehdä opintoja eteenpäin silloinkin kun muu elämä sitoi liikaa lähiopiskelua ajatellen.

Sopii paremmin omaan elämäntilanteeseen ja aikatauluihin, ei tarvitse matkustaa perheellisenä. (V56⁴)

Verkko-opiskelun käytännön edut, kuten ajankäytön joustavuus ja pitkien välimatkojen voittaminen, eivät olleet ainoita syitä valita verkkokursseilla opiskelu. Osa opiskelijoista yksinkertaisesti koki tämän opiskelutavan parhaiten itselleen sopivaksi.

Mukava, helpompi toteuttaa etänä, ja oppiminen tehokkaampaa itse tekemällä kuin luennoilla istumalla. (V69)

Myös kokeilunhalu ja uteliaisuus ajoivat verkko-opiskeluun: osa opiskelijoista halusi kokeilla heille uutta opiskelutapaa tai kaipasi vaihtelua perinteisten kurssien rinnalle. Lähiopetuskurssien korvaamisen lisäksi opiskelijat esittivät toiveita myös runsaammasta kirjattenttien korvaamis-mahdollisuuksista verkko-opiskelulla.

---

⁴ Vastaajien yksilöimiseen on käytetty juoksevaa numerointia sekä kirjaintunnistetta V = verkko-opiskelija, E = ei Sosnetin kursseilla opiskellut, O = opettaja.

Muita syitä, jotka saivat opiskelijat päätyämään verkkokurssille (kuin erityisesti verkkokurssilla opiskelun valinta opiskelutavaksi) olivat kurssin kiinnostanut aihealue (53 opiskelijaa) ja kurssin hyvin opiskelijalle sopinut ajankohta (45 opiskelijaa). Myös kurssin pakollisuus (40 opiskelijaa) ja muiden suoritustapavaihtoehtojen puute (18 opiskelijaa) olivat syynä verkko-opintoihin päätymiseen. Verkkokurkseilta haettiin myös vauhtia ja tehokkuutta opintojen etenemiseen.

4.2 Miksei verkko-opintoja?

Sosnetin verkkokurseille osallistumattomuuteen yleisin syy oli se, etteivät opiskelijat olleet saaneet tarpeeksi tietoa kurssitarjonnasta (34 opiskelijaa). Jokin muu syy -kohdan oli valinnut 34 opiskelijaa, joista kymmenen olisi kyllä halunnut osallistua verkkokurssille, mutta ei ollut mahtunut mukaan ryhmiin. Muita tämän kohdan avovastauksissa olleita syitä oli ilmoittautumisajoista myöhästyminen, tiedonpuute kurssitarjonnasta ylipäänsä, sekä epäselvyys kurssien korvaavuuksista. Ilmoittautumisjärjestelmää pidettiin monimutkaisena ja kurssien sisällöistä, opiskelutavoista ja kurssien vaatimuksista toivottiin enemmän tietoa jo ennen kurseille ilmoittautumista. Muutamalla opiskelijoista kurseille ilmoittautuminen oli vain jäänyt tekemättä, vaikka heillä ei mitään verkko-opintoja vastaan ollutkaan, ja voisivat hyvin osallistua kurseille jatkossa.

Kaikkia eivät verkko-opinnot yksinkertaisesti kiinnostaneet. 33 opiskelijaa vastasi opiskelevansa mieluummin perinteisillä kurseilla. Avovastauksissa tarkennettiin, että verkko-opiskelu tuntuu etäiseltä, työläältä tai monimutkaiselta. Osa ei yksinkertaisesti nähnyt mitään syytä osallistua verkkokurssille, kun yliopiston tarjoama lähiopetus vastasi riittävän hyvin tarpeita.

Muita syitä siihen, ettei verkko-opintoja ollut valittu, olivat epäkiinnostavat kurssien aiheet (19 opiskelijaa), huonosti sopivat kurssien ajankohdat (15 opiskelijaa), sekä se, ettei kurssista olisi saanut korvaavuutta (7 opiskelijaa). Lisäksi ei-verkko-opiskelijoista yli viidennes (22 %) oli vasta ensimmäisen vuoden opiskelijoita, joilla ei ollut juuriakaan ollut vielä mahdollisuuksia osallistua verkkokurssille.

Teknisten valmiuksien puute ei ollut esteenä kovin monen opiskelijan verkko-opiskelulle. Omien atk-taitojen riittävyttä epäili viisi opiskelijaa.

Kolme taas tiesi, ettei heillä ollut käytettävissään tietokonetta ja riittävän nopeaa nettiyhteyttä verkkokursseilla opiskelua varten.

4.3 Mistä tietoa kurssitarjonnasta?

Niistä opiskelijoista, jotka eivät olleet osallistuneet kursseille, koki yli kolmannes saaneensa liian vähän tietoa kursseista. Kysyttäessä ei-kursseille osallistuneiden tietolähteitä, vastasi kuitenkin vain kaksi, ettei muista saaneensa tietoa ollenkaan.

Tehokkain tiedotuskanava oli sähköposti, jonka kautta verkko-opinto-tietoutta oli saanut 58 % niistä opiskelijoista, jotka eivät kuitenkaan olleet osallistuneet kursseille. Seuraavaksi tehokkaimmat olivat yliopistojen www-sivut (56 %) ja Sosnetin www-sivut (36 %). Oppiaineen opettaja oli kertonut kursseista 34 prosentille ja 26 % oli kuullut niistä kavereiltaan. Weboodista tai Korppi-järjestelmästä oli saanut tietoa 16 % ja HOPS-ohjaajalta 15 % opiskelijoista. Google ja opintoneuvoja olivat kummatkin neljän prosentin tietolähteinä.

Yliopistojen välillä oli eroja eri tiedotusväylien tehokkuudessa. Helsingin yliopiston opiskelijat saivat eniten tietoa verkkokursseista yliopiston omien www-sivujen kautta (31 % Helsingin opiskelijoista), kun taas Itä-Suomen yliopistossa tärkeimmät tietolähteet olivat Sosnetin www-sivut ja oman oppiaineen opettajat, joista kummastakin oli hyötynyt 21 % Itä-Suomen yliopiston opiskelijoista. Jyväskylän ja Turun opiskelijoiden käytetyimmät tietolähteet olivat yliopistojen omat www-sivut (36 % Jyväskylän ja 44 % Turun vastaajista). Lapin ja Tampereen yliopistoissa turvauduttiin eniten sähköpostiin (Lappi 25 % ja Tampere 44 %).

Yliopistokohtaisia eroja tarkasteltaessa huomattavaa on, että HOPS-ohjauksessa Sosnetin kursseista olivat saaneet tietoa vain Lapin (20 %), Itä-Suomen (14 %) ja Tampereen (2 %) yliopistojen opiskelijat. Sosiaalisen opettajilta tieto kurssitarjonnasta oli kulkenut parhaiten eteenpäin Jyväskylän ja Itä-Suomen yliopistoissa (33 % ja 21 % kyseisten yliopistojen opiskelijoista). Kokonaisuudessaan Jyväskylän yliopiston opiskelijat kokivat saaneensa huomattavasti muiden yliopistojen opiskelijoita enemmän tietoa kurssitarjonnasta eri kanavien kautta, Helsingin yliopiston opiskelijat taas kaikkein niukimmin.

4.4 Verkko-opintojen esteet ja keskeytykset

Kursseille ilmoittautuneilta, mutta kurssin loppuun asti suorittamattomilta opiskelijoilta kysyttiin syitä kurssien keskeyttämiseen. Ylivoimaisesti suurin yksittäinen este verkko-opiskelulle oli aloituspaikkojen puute. 11 % kaikista vastanneista olisi halunnut osallistua jollekin kurssille, mutta ei ollut mahtunut mukaan. Avovastauksissakin aloituspaikkojen puutetta harmiteltiin.

En päässyt haluamalleni verkkokurssille mistä olin hyvin surullinen, koska se oli viimeinen tilaisuuteni osallistua tässä tutkinnossa. (E117)

Pakko sanoa, että todella typerää jos kurseille ei pääse, kuten nyt syksyn haussa kävi!! Itselläni on kevään toiselle periodille suunniteltu yksi kurssi, jolla tarkoitus korvata muita opintoja, ja jos en tuohon kurssille pääse, niin suunnitelmat menee uusiksi, ja olen myös turhaan suorittanut yhden osion tästä kurssista. Joten pitäisi varmistaa, että mahdollisimman moni pääsee kurseille. Laskee opiskeluintoa, jos on ajatellut pääsevänsä kurssille ja tehnyt muita suunnitelmia sen mukaan. :((E127)

Muita syitä kurssien suorittamattomuuteen olivat kurssin aloittamatta jättäminen sekä keskeyttäminen, joita kumpaakin oli tehnyt 6 % vastanneista. Kursseilta putoamisen syyt johtuivat usein opiskelijan elämäntilanteesta kurssin alkaessa. Verkkokurssilla opiskelun vaatimaa aikaa ei osattu ennakoida, vaan kurssin tehtävät tulivat ja menivät liian nopeasti opiskelijan resursseihin nähden. Etenkin kurssin alkuvaiheessa liian nopea aloitustahti aiheutti poistippumisia.

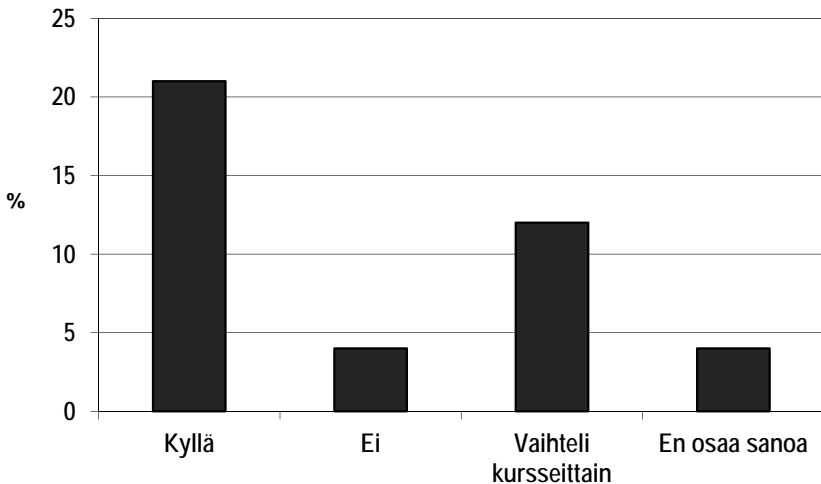
Osa verkkokursseille päässeistä oli pettynyt kurssin sisältöön. Tarkempia kurssikuvauksia toivottiinkin nähtäväksi, jotta opiskelijat pystyisivät arvioimaan, kuinka kurssi sopii juuri heille. Toinen ongelma kurssikuvauksissa oli, ettei niiden koettu kaikissa tapauksissa vastaavan kurssin todellista sisältöä.

Kurssin sisältö osoittautui erilaiseksi kuin kurssikuvauksen perusteella kuvittelin. (V59)

4.5 Ohjeistus ja opettajien rooli

Keskeyttäneistä osa toivoi kurssien alkuun selkeämpää ohjeistusta kurssin suorittamiseen, mutta valtaosa (80 %) piti kurssien ohjeita riittävän selkeinä. Epäselviä ohjeita ja vaikeasti tulkittavia kurssin Moodle-alueita opiskelijat raportoivat lähinnä tietyiltä yksittäisiltä kursseilta. Eniten tarkennuksia ja selvennyksiä toivottiin ryhmätyöskentelyä ja vaadittavien suoritusten laajuutta käsitteleviin ohjeisiin. Myös tieto siitä, mitä vaaditaan hyvään arvosanaan ja mitä pelkkään läpikäymiseen, oli opiskelijoiden toivomuksissa.

Opettajien osallistumisaktiivisuuden kursseilla arvioi vain 52 % Sosnetin kursseille osallistuneista opiskelijoista riittäväksi (kuvio 5). 28 % vastasi opettajien aktiivisuuden vaihdelleen eri kursseilla ja 10 % piti sitä liian pienenä. Kurseille toivottiin lisää ” - *opettajien palautetta, osallistumista, kyselevää reflektointia osallistumista opettajilta ja opiskelijoilta*” (V69). Pahimmissa tapauksissa opiskelijat kokivat olevansa oman onnensa nojaan jätettyinä verkkokurssilla vailla selkeitä ohjeita ja opettajien läsnäoloa.

Kuvio 5. Olivatko opettajat riittävän aktiivisesti mukana kursseilla opiskelijoiden mielestä.

5 Opettajana verkkokursseilla

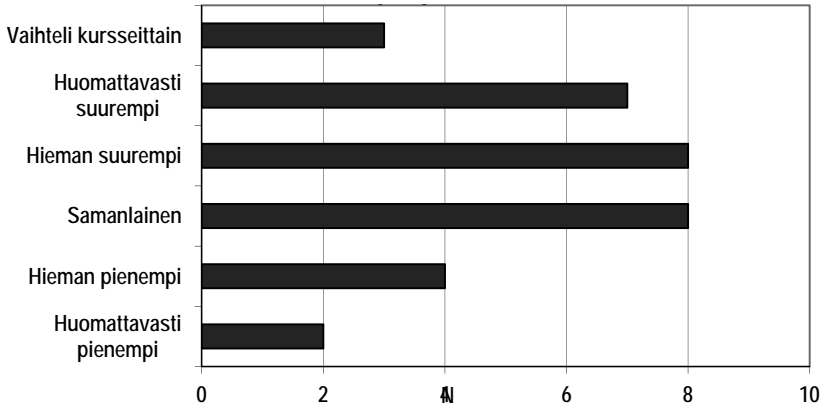
5.1 Verkko-opettajien kokemuksia

Kyselyyn vastanneista Sosnetin kursseilla opettaneista 33 henkilöstä useimmat olivat toimineet useassa eri roolissa verkko-opetuksessa ja monet usealla eri kurssilla. Eniten vastanneissa oli kurssien vastuuolettajina toimineita (18 vastausta), tuutoreita (15 vastausta) ja kurssien sisällöntuottajina toimineita (14 vastausta). Muuna opettajana kuin vastuuolettajana oli ollut 12 vastaajaa, kuten myös verkkokurssin laatijana. Lähiopetuksen yhteydessä verkkomateriaalia ja verkkotyöskentelyä oli käyttänyt 12 vastanneista.

Vastanneille kertyneen verkko-opetuskokemuksen määrä vaihteli. Osa oli ollut tuutorina yhdellä kurssilla, osa taas vetänyt eri verkkokursseja jo yli puolen vuosikymmenen ajan. Sosnetin kursseilla opettaneista 15 vastaajaa oli lisäksi opettanut tai suunnitellut muitakin verkkokursseja. Niistä 23 opettajasta, jotka eivät olleet opettaneet Sosnetin verkkokursseilla, oli kuusi osallistunut muiden verkkokurssien suunnitteluun tai toteutukseen. Varsinaisten verkkokurssien lisäksi verkkoa hyödynnettiin opetuksessa blended learning -tyyppisesti.

Omassa opetustyössä jatkuvasti hyödynnän verkkoalustoja kurssieni tukena ja joitain tehtäviä saatetaan tehdä vain verkossa. Ns. ”puhtaita verkkokursseja” en ole itse toteuttanut. (O238)

Opettajan työmäärän osalta verkko-opetusta pidettiin hieman perinteistä opetusta kuormittavampana (kuvio 6). Työmäärään vaikuttivat kuitenkin paljon monet eri tekijät, kuten opettajan rooli, mahdollinen yhteisopettajuus kurssilla, opiskelijoiden määrä, verkkotehtävien luonne ja määrä, ja sekä oman että opiskelijoiden kokemuksen määrä verkko-opetuksen suhteen. Uuden kurssin luominen ja ensimmäinen toteutuskerta mainittiin raskaaksi, mutta tämän jälkeen saman kurssin läpi vetäminen jatkossa nähtiin kevyenä.

Kuvio 6. Verkkokurssien työmäärä perinteisiin kurseihin verrattuna opettajien näkökulmasta.

Uuden kurssin tuottaminen ja opettaminen on raskasta, mutta jo olevan kurssin opetus tietysti helpompaa. (O228)

Toteuttaminen on melko suuritöinen kertaurakka, mutta sen jälkeen tarvitsee vain päivittää kokonaisuutta. Opettaminen sen sijaan on kevyempää, etenkin jos kursseilla on tutor-opettajia. (O246)

Kurssien työllistävyyteen vaikuttavista seikoista useita mainintoja sai verkkoalustan käytön opettelu ja verkon mahdollisuuksien ja rajoitusten tunteminen. Se, mikä toimii lähiopetuksessa, ei välttämättä toimi verkossa ja vastaavasti on nimenomaan verkossa hyvin toimivia opetus- ja oppimistapoja. Kurssin suunnitteluvaiheessa tehtävät ratkaisut vaikuttavat merkittävästi siihen, millaiseksi opettajien rooli ja työn määrä kursseilla tulee muodostumaan. Selkeäksi suunniteltu ja hyvin ohjeistettu kurssi palkitsi tekijänsä vähemmällä väärinymmärryksillä ja toimintaohjeiden kyselyillä.

Aineiston muokkaaminen verkkokurssille sopivaksi ja verkkotyökalun opettelu ja sen mahdollisuuksien hahmottaminen ellei verkkotyökalu ole ennestään tuttu. (O223)

Työmäärä riippuu paljon siitä, kuinka materiaalia tuottaa ja käyttääkö valmiita open access -materiaaleja. Työmäärään voi myös vai-

kuuttaa paljon sillä, millaista työskentelyä verkkokursilla on. Kun aloittaa uuden kurssin, tulee varautua siihen, että on riittävää tekniistä apua ym. saatavilla, jotta kurssi tulee alusta alkaen helpoksi päivittää ja pedagogisesti tarkoituksenmukaiseksi. (O218)

Yksi työllistävyyteen merkittävästi vaikuttava päätös on, missä määrin opettajat haluavat tai voivat aktiivisesti osallistua opiskelijoiden ja oppimisen ohjaamiseen, tukemiseen ja valvomiseen verkossa. Vaikka verkko-opiskeluun usein yhdistetään itseohjautuvuuden ja itsenäisyyden ihanteet, tarvitaan usein kuitenkin opettajan vaikuttamista valvojana, järjestyksen ylläpitäjänä ja opiskelun tukijana verkkoympäristössään. Opiskelijoiden työskentelystä ja työstä palautteen antamisen moni vastanneista mainitsi aikaa ja työtä vaativaksi osaksi opetusta.

Keskustelualustalla toiminen, jatkuva dialogi, kommentointi ja opiskelijoiden kannustaminen keskusteluun. Keskeyttämisistä ei tullut aina tietoa. Alustalla on käytävä usein ja kurssimateriaaliin on perehdyttävä itsekkin hyvin, että kykenee olemaan mukana keskustelussa ja heittämään keskusteluideoita opiskelijoille. Aina keskustelu ei lähentynyt opiskelijoiden toimesta liikkeelle, vaan sitä oli ruokittava. Opiskelijoiden aktiivisuutta oli kontrolloitava, koska aktiivisuus vaikutti myös kurssiarvosanaan. Kurssilla oli myös useampi välitehtävä, jotka oli arvioitava. (O249)

Verkkokursseilla on paljon opettajasta kiinni, minkä verran käyttää aikaa kurssiin. Itse olen sitä mieltä, että verkkokurssit vaativat opettajalta melko paljon läsnäoloa ja kurssin etenemisen seuraamista. Opiskelijoita ei saa jättää yksin puurtamaan tai ainakin täytyy tehdä heille näkyväksi, milloin on tavoitettavissa ja myös sitoutua siihen. Verkkokursseilla menee aikaa sisällöntuottamiseen (tietojen ja materiaalin päivittäminen), mutta erityisen paljon aikaa vie kirjallisten palautteiden tekeminen. (O236)

Kokonaisuudessaan kurssin etukäteissuunnittelu ja valmistelu olivat opettajien kokemusten mukaan vaativia. Toisaalta huolellinen etukäteistyö palkitaan kevyinä seuraavina toteutuskertoina.

Verkkokurssille on helppo syyttää varmuuden vuoksi tarpeettoman paljon tehtäviä, mikä on työstä sekä opiskelijalle että opettajalle.

Kurssi on usein hieman etupainotteinen opettajan työnä – siis kun rakentaa uutta kurssia. Vaikka sitäkin voi toki tehdä kurssin edetessä. Kertaalleen tehty kurssi palkitsee seuraavan kerran toteutettuna, jolloin työmäärä on huomattavasti pienempi! Opiskelijoiden vertais-kommentointeja kannattaa hyödyntää kurssilla. (O238)”

5.2 Mitä verkko-opettaminen antaa?

Kysyttäessä Sosnetin kursseilla opettaneilta, mitä verkko-opetus on antanut heille, liittyi suurin osa vastauksista nimenomaan verkossa oppimisen ja opettamisen hallitsemiseen sekä uudenlaisiin oppimis- ja opettamiskokemuksiin. Verkkokursseilla opettaminen monipuolista opettajien työnkuvaa, johon perinteisesti kuuluu paljon kirjallisten tuotosten, kuten esseiden ja tenttien arviointia. Samalla opettajat saivat käsityksen siitä, miten verkkokursseja pystyi toteuttamaan ja opiskelijoita ryhmäyttämään verkossa. Erityisten verkko-opetuskokemusten lisäksi verkkokurssit antoivat toki myös opetuskokemusta ylipäänsä.

Mahdollisuuden kehittyä opettajana, asiantuntijuuden kehittymisen verkko-opetuksessa ja erityisesti yhteisöllisen asiantuntijuuden ja yhteistoiminnallisen oppimisen huomioimisen, huolellisemman opiskelijoiden oppimisprosessin seuraamisen ja dokumentoinnin, keskusteluihin osallistumisen ja myös oman asiantuntijuuden tuomisen esille verkkokeskusteluissa ja tehtävien palautuksessa. (O220)

*Opettanut verkko-opettamisen vuorovaikutuksen eri tasoista ja ongelmakohdista sekä siitä, miten vuorovaikutusta ja erilaisia oppimistyy-
lejä tulee huomioida verkko-opettamisessa. (O240)*

Opettämisen taitojen lisäksi verkko-opetus kehitti myös opettajien teknistä osaamista ja antoi uusia valmiuksia. Opettajat oppivat muun muassa käyttämään erilaisia verkkoalustoja ja tuottamaan verkko-opetukseen soveltuva materiaalia.

Se, että Sosnetin verkkokursseille osallistui usean eri yliopiston opiskelijoita, toi oman lisänsä opetuskokemukseen. Eri yliopistoista kursseille osallistuneilla opiskelijoilla oli erilaisia käsityksiä ja suhtautumistapoja opintojaksojen aihepiireihin. Opiskelijoiden keskustelu verkossa antoi

opiskelijoille uusia näkökulmia sekä opetuksen sisältöön, toteutukseen, että myös laajemmin oman tieteenalan ymmärrykseen ja merkitykseen opiskelijoiden keskuudessa. Opiskelijoiden kirjoitetun viestinnän seuraaminen verkkokurssilla saattoi antaa luokkaopetusta paremman tunteuman opiskelijoiden osaamisesta ja ajattelutavoista.

Verkko-opettaminen on ollut pääsääntöisesti myönteinen kokemus, koska kurssin vaikuttavuus on laajentunut oman yksikön ulkopuolelle. Se on haastanut miettimään sisältöjä oppijan näkökulmasta ja kiinnittänyt huomiota pedagogisiin kysymyksiin. (O247)

Vuorovaikutus opiskelijoiden kesken sekä opettajan ja opiskelijoiden välillä voi verkossa muodostua erilaiseksi kuin kontaktiopetuksessa. Osalle opiskelijoista itseilmaisu verkossa voi olla helpompaa kuin kasvokkain. Vuorovaikutukseen kannustava verkkokurssi voi parhaimmillaan olla antoisa kokemus kaikille osapuolille, etenkin kun keskusteluissa on mukana paljon opiskelijoita, joilla on työkokemusta ja näkemyksiä käsiteltävästä aiheesta. Verkossa opiskelijan rooli on usein aktiivinen sisällöntuottaja ja tietämyksen luoja. Parhaimmillaan opiskelijoiden innostuminen aiheesta ja aktiivinen ote keskusteluissa antoivat niin opiskelijoille kuin opettajillekin paljon.

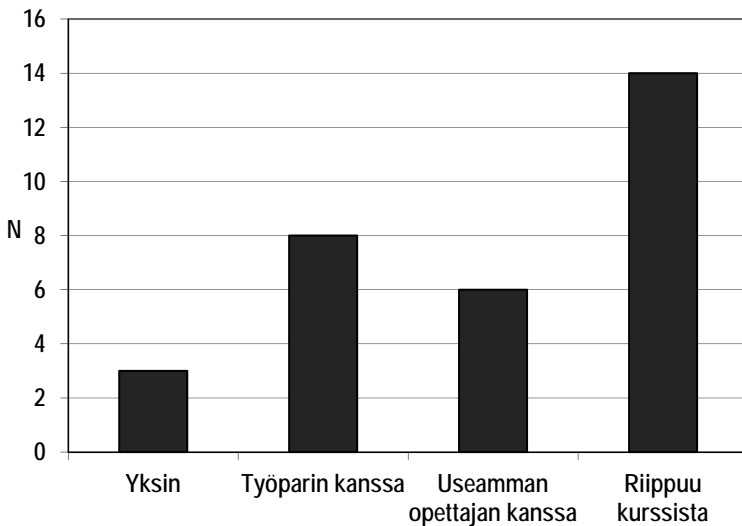
Verkko-opettaminen mahdollisti myös runsaan keskustelun (aktiivisimmat), joka ajoittain lainehti myös tehtäväalueen ulkopuolelle. Arimmatkin opiskelijat uskalsivat esittää näkökulmiaan ja kokemuksiaan, kun oli mahdollisuus esiintyä kasvottomana. Opiskelijat joutuivat myös verkostoitumaan toisiinsa ja tuottamaan yhteistä materiaalia, kun ei ollut kyse vain yksilösuorituksesta. Mielenkiintoinen kokemus. (O249)

Osa vastanneista opettajista koki verkko-opetuksen vaativana ja sitovana opiskelu- ja opetusmuotona. Vaikka verkossa opettajankaan työskentely ei ole paikkaan sidottua ja monesti ajankin suhteen joustavampaa kuin kontaktiopetus, verkkokurssit silti sitovat opettajaa ja asettavat hänen osaamisensa varsin näkyvällä tavalla muiden arvioitavaksi. Kirjoitetun viestinnän pysyvyys verrattuna puheeseen mahdollistaa sekä opettajien että opiskelijoiden ajatusten ja viestien perinpohjaisen tarkastelun.

Olen oppinut yhä enemmän siitä, mikä verkossa toimii ja mikä ei. Olen ymmärtänyt, että verkkokurssit ovat opiskelijalle ja myös opettajalle vaativia. Ne edellyttävät aivan erilaista sitoutumista ja poissaolo huomataan melko pian vrt. kontaktiopetus, jossa tavataan esimerkiksi kerran viikossa. Olen myös oppinut enemmän kirjallisten palautteiden laatimisesta. On aivan eri asia antaa palautetta kirjallisesti kuin suullisesti. Tämä pätee myös muuhun vuorovaikutukseen kurssin aikana. Kirjoitetun voi ymmärtää niin eri tavalla kuin puhutun, joten omia ”sanomisiaan” täytyy miettiä kauemmin. (O236)

5.3 Yksin vai yhdessä?

Kyselyyn vastanneiden opettajien mieltymykset opetuksen toteuttamisesta yksin tai yhdessä muiden opettajien kanssa vaihtelivat (kuvio 7). Eniten vaikutti kurssin luonne – joillekin opintojaksoille yhteisopettajuus sopi paremmin kuin toisille. Seuraavaksi suosituin vaihtoehto oli työparin kanssa opettaminen, mutta sekä usean opettajan kanssa että yksin työskentely saivat nekin kannatusta.

Kuvio 7. Halukkuus opettaa verkkokursseja yksin vai yhdessä toisten opettajien kanssa.

Yleisin peruste halulle opettaa yhdessä oli työmäärän jakautuminen useamman opettajan kesken. Myös kurssin suunnittelu ja ideointi koettiin antoisammaksi yhdessä kuin yksin. Kynnys lähteä kokeilemaan verkko-opetusta voi olla matalampi yhdessä työskennellessä, jolloin esimerkiksi kurssin opetusratkaisuista ja arviointikäytännöistä voi keskustella ja neuvotella yhdessä. Yhteisopettajuus mahdollistaa myös jouston opettajien ajankäytössä kurssin aikana, kun opiskelijoiden toiveet opettajien nopeasta tavoitettavuudesta verkon kautta eivät kohdistuneet pelkästään yhteen opettajaan.

Yhteistyö työparin kanssa helpottaa omaa työmäärää erityisesti silloin, kun kyseessä on opiskelijamäärältään suuri kurssi, edellyttäen että myös työpari hallitsee asian. (O217)

Yhdessä opettamisen koettiin lisäävän käytössä olevaa asiantuntemusta. Kunkin opettajan tuodessa kurssille omaa erityisosaamistaan, kokemuksiaan ja vahvuuksiaan tietämys kumuloitui ja asioiden laajempi tarkastelu mahdollistui. Opetuskokemusten reflektointi ja opiskelijapalautteen läpikäynti yhdessä työparin kanssa auttavat kehittämään sekä verkko-opetusta että omaa opettajuutta.

Kollegoiden kanssa työskentely avaa omia ”sokeita pisteitä” ja estää rutinoitumisen. (O246)

Oma opetus asettuu laajempaan kontekstiin – saa vahvistusta ja tukea omille ajatuksille/käyttämilleen menetelmille, ja joutuu toisaalta suhteuttamaan niitä muihin vaihtoehtoihin. (O266)

Työmäärän jakautumisen lisäksi myös opettajan vastuu opetuksesta ja kurssin sisällöstä jakautui. Päätöksiä ei tarvinnut tehdä yksin, vaan niistä pystyi keskustelemaan kollegoiden kanssa. Useampi opettaja antoi kurssille ”särkymävara”, sillä opetus ja opettajan läsnäolo verkossa jatkui keskeytyksettä esimerkiksi yhden opettajan sairastuessa tai ollessa työmatkalla.

Yhdessä opettamisessa on omat haasteensa ja uhkansa. Moni yhteisopettamista kokeilleista verkko-opettajista tosin kertoi, ettei mitään ongelmia ollut esiintynyt. Ajankäyttö ja yhteisten toimintatapojen ja arviointikriteerien sopiminen ja niistä kiinni pitäminen saivat eniten

mainintoja yhteisopettajuuden hankaluuksia kysyttäessä. Tärkeää kurssin onnistumiseksi on opettajien keskinäisen vastuunjaon, yhteisten toimintatapojen ja arviointikriteerien sopiminen ennen opetuksen alkamista.

Jos työskentelyroolit ovat epäselvät, se hankaloittaa ajankäytön hallintaa. (O240)

Myös työmäärän epäoikeudenmukaiseksi koettu jakautuminen oli tullut esiin joillakin kursseilla. Tyytymättömyyttä työn jakautumiseen oli tullut kursseilla, joissa kaikki opettajat tai tuutorit eivät sitoutuneet työskentelyyn yhtä tiiviisti, tai heillä oli erilaiset näkemykset siitä, mikä on riittävää osallistumista ja aktiivisuutta kurssin opettamisessa. Työparin ollessa omasta yliopistosta koettiin työnjaon onnistuvan paremmin kuin kauempana olevien, pelkästään verkon välityksellä yhteyttä pitävien opettajien kanssa.

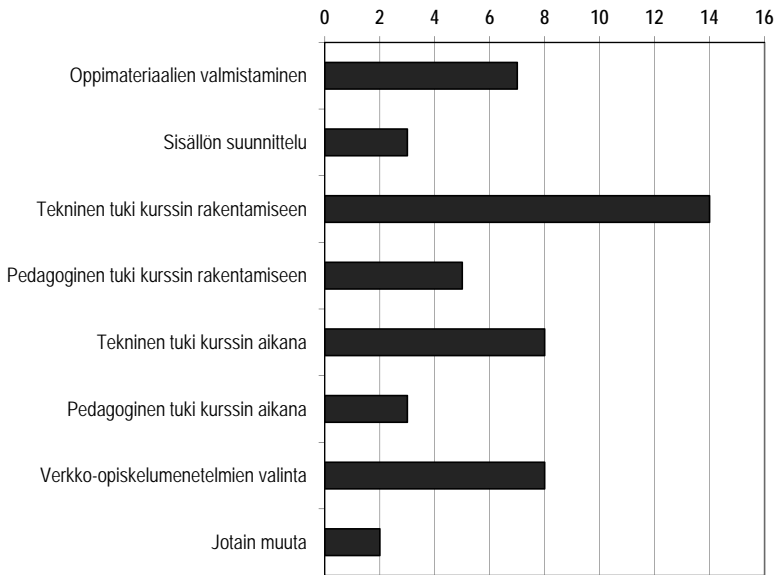
Hankaluutena on ollut se, mikäli toinen opettaja tai tuutori ei ole osallistunut yhtä aktiivisesti kurssin toimintaan kuin itse olen osallistunut. Tällöin vastuu esimerkiksi opiskelijoiden aktivoinnista ja heille vastaamisesta on jäänyt aktiivisemman opettajan harteille. Sama voi koskea sisällöntuottamista, mutta sitä en ole kokenut. Opiskelijoita ei saisi jättää verkkokursseilla oman onnensa nojaan, vaan heidän toimintaan täytyy jossain määrin osallistua ja olla välillä läsnä. Pelkkä arvioinnin antaminen ei riitä. (O236)

Yhteistoiminnan sujumiseksi kaikkien osapuolten tulisi tuntee roolinsa, velvollisuutensa ja kurssille sovitut toimintatavat. Opetustaitojen lisäksi luonnollisesti myös sisällöllinen osaaminen oli tarpeen. Vastuuolettajien lisäksi myös tuutorien tulee tuntee kurssin tavoitteet ja sisällöt hyvin olakseen apuna sekä opettajille että opiskelijoille.

5.4 Tuen tarve ja pedagogiset taidot verkko-opetuksessa

Sosnetin kurssilla opettaneilta kysyttiin, mihin he olisivat kaivanneet lisää tukea verkko-opetuksessa (kuvio 8). Eniten apua olisi tarvittu verkko-

kurssien rakentamisvaiheessa verkko-oppimisolun teknisissä seikoissa (14 vastausta). Seuraavaksi toivotuimmat avunkohteet olivat erilaisten verkko-opiskelumenetelmien valinta (8), tekninen tuki kurssin aikana (8) ja apu oppimateriaalien valmistamiseen (7). Pedagoginen tuki kurssin rakentamisvaiheessa sai viisi vastausta, kurssin sisällön suunnittelu ja pedagoginen tuki kurssin aikana taas kummatkin kolme vastausta. Lisäksi maininnan saivat vertaistuen tärkeys verkko-opettajien kesken ja se, että keskeyttäneistä ja opiskelijoiden vaihtumisesta olisi tieto kulkeutunut paremmin.

Kuvio 8. Verkko-opetukseen kaivattu lisätuki.

Pedagogisen osaamisensa arvioi 20 vastanneista opettajista kehittyneen verkkokursseilla opettamisen tai tuutoroinnin seurauksena. Kahdeksan arveli pedagogisten taitojensa ehkä kehittyneen jonkin verran ja neljä ei osannut sanoa. Vain yksi koki, ettei hänen pedagoginen osaamisensa ollut kehittynyt verkko-opettamisen myötä.

Opettajista suurin osa koki verkko-opettamisen vaativan erityisiä pedagogisia taitoja. Etenkin vuorovaikutuksen rakentuminen verkossa toimii eri tavalla kuin lähiopetustilanteessa. Opiskelijoiden sitouttaminen, motivointi ja ryhmäyttäminen on erilaista tilanteessa, jossa kasvokkain kommunikointia ei ole. Verkossa eivät toimi samat ratkaisut kuin luokkahuoneessa. Kirjoitetussa vuorovaikutuksessa on haastavaa oikean sävyn saaminen viestintään. Asioihin puuttumisen tapa, käytetyt ilmaisut, palautteenannon ja kommentoinnin tyyli nousevat tärkeään asemaan verkkokursseilla. Opettajan tulee pystyä sekä osoittamaan olevansa itse läsnä kursseilla että varmistaa kaikkien opiskelijoiden läsnäolo ja aktiivinen osallistuminen.

Ei-kasvokkainen viestintä on oma lajinsa. Tekstejä tulkitaan puhetta herkemmin ”vinoon”. Tämä on huomioitava opetuksessa/ohjauksessa. (O266)

Kyllä, se vaatii kykyä antaa ohjausta, palautetta ja arviointia kirjallisesti sekä ryhmälle että yksilöllisesti. Se vaatii myös taitoa ryhmätyöskentelyn virittämiseen ja aktivointiin. Joitakin pedagogisia ”kikkoja” voi myös verkossa kokeilla esimerkiksi ryhmäytymisessä. (O236)

Verkko-opetusympäristön tekninen hallinta asetti myös vaatimuksia opettajien taidoille. Sekä tekniikan asettamat rajoitukset että sen antamat mahdollisuudet tuli ymmärtää. Perinteisen opetuksen oppimateriaalia ei sellaisenaan kannata tuoda verkkokursseille, vaan aineiston saavutettavuus, toimivuus ja käytettävyys tulisi aina huomioida.

Tekniikka ei kuitenkaan ole verkossa toimiessakaan pääroolissa, vaan ennemminkin erilaisten toimintatapojen mahdollistajana. Idearikkaus, uskallus kokeilla uutta, ja herkkyys reagoida eri tilanteissa auttavat opettamisessa, mutta pedagogiset tiedot, taidot ja opetuskokemus ylipäänsä auttavat kehittymään myös verkko-opettajana. Verkko-oppimisympäristö taipuu osaavissa käsissä hyvin monipuoliseen käyttöön, mutta perusvälineilläkin on mahdollista saada rakennettua pedagogisesti onnistuneita kursseja. Ylipäänsä pedagogisista opinnoista ja etenkin verkkopedagogiikasta on apua tässä opetuksen kehittämistyössä.

Mielestäni on hyvä tuntee ainakin jonkin verran verkko-opetuksen sudenkuoppia ja mahdollisuuksia, niin välttää joitain ongelmia. Mi-

nusta verkko-opetuksessa on tavallaan kyse opettajan uskalluksesta heittäytyä erilaisten luovien menetelmien käyttöön. Kurssi on tylsä, jos se rummuttaa alusta loppuun samalla kaavalla ja opiskelijoiden kesken ei ole opiskelua eteenpäin vievää vuorovaikutusta. – Tietysti verkkoalustan käyttö tekniikoinen pitää hallita, mutta se ei ole pedagogiikkaa vaan enemmän konekirjoitustaitoa ainakin perusoperaatioiden osalta. Jos tämä on kynnys, se vie energian pedagogikalta. (O238)

Vaatii ehdottomasti sekä verkossa oppimisen ja opettamisen logiikan tuntemista, verkkoympäristön mekanismien ja prosessien tuntemista, verkkoympäristön hallintaa ja verkko-oppimateriaalin käyttötaitoa. Tekniset seikat ovat toki tärkeitä, mutta ne on helppo ja nopea oppia. Verkkokeskusteluissa nousee ajoittain esille myös verkko-opiskelun eettisyys ja opiskelijoiden keskustelukulttuuri. Tämä on teema, josta soisi keskusteltavan enemmänkin myös opiskelijanäkökulmasta (mistä omistaltajöpaikkansa asioista on eettisesti oikein puhua verkkokeskusteluissa). (O217)

5.5 Opettajat, jotka eivät olleet opettaneet Sosnetin verkkokursseilla

Kyselyyn vastanneista opettajista 23, eli 41 %, ei ollut osallistunut Sosnetin verkkokurssien suunnitteluun tai toteuttamiseen. Kysyttäessä syytä opettamattomuuteen oli ylivoimaisesti yleisin perustelu se, ettei vastaajaa ollut pyydetty opettamaan Sosnetin verkkokursseja. Peräti 17 vastanneista valitsi tämän vaihtoehdon. Tämä voi heijastua Sosnetin verkko-opetuksen alkuvaiheen toimintatavasta, jossa lähdettiin liikkeelle yksiköissä jo valmiina olleesta verkko-opetuksesta kysymättä opettajilta, joilla ei ollut ennestään verkkokursseja.

Seuraavaksi yleisin syy verkko-opettamattomuuteen oli ajan puute (8 vastausta). Yksittäisiä mainintoja saivat kurssin sisällön sopiminen paremmin lähiopetukseen, pätkärahoituksella työskentely (myöhään varmistuva rahoitus ja lyhyet työsuhteet estävät osallistumisen pitkälle eteenpäin suunniteltuun opetukseen), sekä opettajan uran alussa oleminen niin, ettei verkko-opetus vielä ollut kuulunut tehtäviin. Niistä 23

opettajasta, jotka eivät olleet opettaneet Sosnetin kursseilla, oli muiden verkkokurssien toteutukseen osallistunut kuusi.

Sosnetin verkko-opetukseen osallistumaan motivoivista tekijöistä tärkeimmäksi (14 vastaajaa) nousi mahdollisuus sisällyttää verkko-opetustunnit opettajan kokonaistyöaikasuunnitelmaan. Koska uuden kurssin opettaminen väistämättä tuo lisää työtä, tulisi sen näkyä muussa työmäärässä. Toinen osallistumiskynnystä alentava seikka olisi mahdollisuus käyttää verkkokurssilla osittain valmista materiaalia (13 vastaajaa).

Myös mahdollisuus saada teknistä tukea verkkokurssin rakentamiseen olisi motivoinut kymmentä vastanneista opettamaan verkossa – ja tämä sama asiahan oli Sosnetin kursseja opettaneidenkin tukitoiveista ylivoimaisesti yleisin. Kokeneen opettajan työparina toimiminen olisi alentanut rimaa yhdeksälle vastanneista.

Mahdollisuus saada apua kurssin sisällön suunnitteluun ja erilaisten verkko-opetusmenetelmien valintaan saivat myös muutamia mainintoja. Valmiiksi tehdyn kurssin vetäminen sen sijaan olisi motivoinut vain kahta vastanneista. Yksittäisen maininnan sai omaan tutkimusaiheeseen liittyvän aihepiirin opettaminen.

6 Oppimateriaalit, työskentelymenetelmät ja aihepiirit verkko-opetuksessa

6.1 Erilaiset oppimateriaalit verkossa

Opiskelijoiden mielipiteissä erityyppisten oppimateriaalien sopivuudesta verkko-opiskelussa käytettäväksi ei ollut merkittäviä eroja verkkokursseilla opiskelleiden ja muiden opiskelijoiden välillä. Minkään tyyppinen materiaali ei saanut erityisen huonoja arvosanoja eikä eri materiaalityyppien suosituimmuuden välillä ollut suuria eroja.

Opettajienkaan mielipiteissä siitä, minkä tyyppisiä oppimateriaaleja he olisivat halukkaita käyttämään (mikäli niiden valmistaminen olisi helppoa tai ne olisivat helposti saatavilla), ei ollut kovin paljon hajontaa. Opettajat kuitenkin asettivat eri materiaalityypit hieman erilaiseen suosituimmuusjärjestykseen kuin opiskelijat. Tässä luvussa materiaalit käydään läpi opiskelijoiden niille asettamassa paremmuusjärjestyksessä.

Www-sivut

Kaikkein parhaiten opiskelijat kokivat verkko-opiskelumateriaaliksi sopivan www-sivut, joita 91 % oli erittäin tai melko halukas käyttämään verkkokursseilla. Tämä selittynee sillä, että monilla opiskelijoilla (iästä, netinkäyttöaktiivisuudesta ja yliopistosta riippumatta) oli ollut hankaluuksia avata erityyppisiä tiedostoja tai saada käsiinsä perinteisiä kirjoja ja lehtiä, mutta www-sivujen saatavuuden kanssa kukaan ei avovastauksissa kertonut kohdanneensa ongelmia. Www-sivujen käyttö onnistuu myös hitaammilla yhteyksillä ja erilaisilla laitteistoilla ja ohjelmilla, toisin kuin esimerkiksi tiettyjen videotiedostojen avaaminen ja katsominen.

Www-sivujen kohdalla tosin sivujen suunnittelu vaikuttaa merkittävästi käyttökokemukseen, ja opiskelijat antoivat palautetta sivujen sekavuudesta joillakin kursseilla. Myös toimimattomia linkkejä ja van-

hentuneita verkkosivusisältöjä moitittiin. Sisällöllisistä asioista sivujen pintapuolisuus ja suppeus saivat moitteita useilta opiskelijoilta. Materiaaleilta toivottiin ylipäänsä viimeistellympää ja huolellisemmin laadittua vaikutelmaa.

Opettajat sijoittivat www-sivut vasta kolmanneksi parhaaksi oppimateriaalityypiksi. Kuitenkin myös opettajissa 91 % oli erittäin tai melko halukas käyttämään www-sivuja opetuksessaan.

Tilastoaineistot erittäin hyviä saattaa verkossa opiskelijoiden tiedoksi. Samoin erilaisten instituutioiden verkkosivut ja niiden aineistot. (O227)

e-kirjat ja -artikkelit

Sähköiset kirjat ja artikkelit olivat verkkosivujen jälkeen seuraavaksi suosituimmat opiskelumateriaalit opiskelijoiden vastauksissa – 86 % opiskelijoista oli erittäin tai melko halukkaita hyödyntämään niitä. Joka kymmenes opiskelija suhtautui e-aineistoihin neutraalisti ja 5 % oli melko haluttomia niiden käyttöön. Avovastauksissa oli kuitenkin vain kolme mainintaa linkkien toimimattomuudesta tai e-aineiston avaamisongelmista.

Opettajien keskuudessa e-aineistot olivat ykkössijalla eri materiaalityyppien kesken. Yhtä lukuun ottamatta kaikki opettajat olivat erittäin tai melko halukkaita käyttämään sähköisiä kirjoja ja artikkeleja kursseillaan.

Videoluennot ja muut videomateriaalit

Videoiden käyttö kursseilla jakoi mielipiteitä verkkosivuja ja e-artikkeleja ja -kirjoja enemmän. Vaikka 79 % vastanneista suhtautuikin videoluentoihin positiivisesti, oli 15 % melko tai erittäin haluttomia katsomaan videoluentoja. Muihin videoihin kuin videoluentoisiin suhtauduttiin hieman positiivisemmin: erittäin tai melko halukkaita käyttämään muita videoita oli 81 % vastanneista ja erittäin tai melko haluttomia 7 %.

Videoiden käytettävyydestä ja laadusta opiskelijat antoivat runsaasti palautetta. Kuvan ja etenkin äänen laatu oli osassa videoita ollut heikko. Monien kurssien videotiedostot avautuivat vain tietyllä ohjelmalla, Real

Playerilla, jota ei osalla opiskelijoista ennestään ollut koneellaan, eivätkä kaikki videot avautuneet ongelmitta oikean ohjelman käytöstä huolimattakaan. Videoiden käyttö päätävän tai hitaan nettiyhteyden kautta tuotti myös ongelmia opiskelijoille.

Myös videoiden sisältöön toivottiin muutoksia. Joidenkin kurssien videoluentoja moitittiin vanhentuneiksi. Luentojen kyseessä ollessa toivottiin mielekästä toteutustapaa yhdistää luennoijan ja hänen esittelemänsä asian näyttäminen.

– – kaipasin kunnollisia tallenteita luennoista, en vain luennoitsijan ääntä ja eri aikaan meneviä tekstiosioita. Lisäksi opiskelijoiden kysymyksistä ei saanut luennoilla selvää eikä opettaja toistanut niitä, joten jotkin yksityiskohdat jäivät hieman epäselviksi. (V80)

Kaikista teknisistä ja sisällöllisistä ongelmista huolimatta videoituja perinteisiä luentoja ja erityisesti verkkokäyttöä varten tehtyjä videoluentoja toivottiin kursseille lisää. Näitä toiveita oli mainittu useammassa eri opiskelijoiden avovastauskohdassa kyselyn aikana.

Opettajat suhtautuivat videoluentoihin ja muihin videoihin opiskelijoita varautuneemmin. Vain ääniluennot saivat vähemmän kannatusta opettajien keskuudessa kuin videomateriaali. Silti opettajista suhtautui positiivisesti videoluentoihin 78 % ja muihin videoihin 81 % – eli opettajat pitivät muita videoita hieman paremmin verkko-opetukseen sopivina kuin varsinaisia videoituja luentoja, aivan kuten opiskelijatkin.

Videoluennot toimivat pääasiassa hyvin verkko-opiskelussa. Toisinaan on käynyt niin että jos samasta videosta on myös powerpointit eivät opiskelijat ole katsoneet videota vaan ainoastaan kalvot. (O236)

PowerPoint-luennot

PowerPoint-luentodiojen käyttöön verkkokursseilla 78 % opiskelijoista suhtautui positiivisesti. 13 % ei ollut erityisen halukas eikä haluton käyttämään PowerPoint-materiaaleja ja 9 % oli melko tai erittäin haluton käyttämään niitä. Avoimissa vastauksissa PowerPoint-materiaalin mainitsi vain yksi opiskelija, joka toivoi opiskelijan täydennettävissä olevia PowerPoint-luentorunkoja saataville ääni- ja videoluentojen seuraamisen avuksi.

Opettajista 86 % suhtautui PowerPoint-materiaaleihin positiivisesti ja 9 % neutraalisti. 6 % oli melko haluttomia käyttämään PowerPoint-sityksiä verkkokursseillaan.

Pelkät pp-kalvot toimivat kehnosti. Olen käyttänyt luentojen ja pp-esitysten sekä www-sivujen/artikkeleiden ohella kirjallisia, luentoja tukevia tekstimateriaaleja. Niiden avulla voi myös avata kirjoissa olevia hankalampia kohtia tai taustoittaa luentoja. Kokemukset ovat hyviä, sillä tekstimateriaali on myös helppo päivittää. (O217)

Kirjastosta haettavat perinteiset kirjat ja artikkelit

Perinteisiä kirjoja ja artikkeleita oli 42 % vastanneista opiskelijoista melko halukkaita ja 28 % erittäin halukkaita käyttämään. 13 % vastaajista ei halunnut käyttää kirjastosta noudettavaa materiaalia. Perinteisten julkaisujen kohdalla runsaat avovastaukset paljastivat, että kirjat ja artikkelit itsessään olisivat opiskelijoille mieluista luettavaa, mutta niiden monilla kursseilla riittämätön saatavuus tekee niiden käytön verkkokursseilla hankalaksi. Esimerkiksi liikuntarajoitteisille opiskelijoille ja verkkokurssin suorittamisen aikana ulkomailla asuneille kursseilla olleet kirjallisuusvaatimukset olivat ylitsepääsemättömiä esteitä kurssien suorittamiselle.

Kirjojen kappalemäärät eri yliopistoissa nähtiin aivan liian pieninä kurssien opiskelijamääriin verrattuina. Kurssikirjan saaminen kurssin aikaan ei yksinkertaisesti ollut mahdollista kaikille kirjojen kappalemäärän niukkuuden vuoksi – ainakaan ilman kaukolainaa muista kirjastoista. Kaukolainoissa taas ongelmana oli kulujen lisäksi kirjojen saamisen hitaus.

Opiskelijoista poiketen opettajat nostivat perinteiset kirjat toiselle sijalle eri materiaalityyppien vertailussa, heti sähköisten kirjojen ja artikkelien jälkeen. 53 % oli erittäin halukkaita käyttämään kirjastojen perinteisiä materiaaleja ja 36 % melko halukkaita. Opettajien positiivisempi asenne kirjoihin johtunee siitä, ettei heillä, opiskelijoista poiketen, ole saatavuusongelmia samassa mittakaavassa.

Ääniluennot

Tiedostoiksi tallennetut ääniluennot saivat eri oppimateriaalityypeistä kaikkein vähiten kannatusta sekä opiskelijoilta että opettajilta. 62 % vas-

tanneista opiskelijoista oli melko tai erittäin halukkaita käyttämään niitä, mutta peräti 28 % oli melko tai erittäin haluttomia äänitallenteiden kuuntelijoina. Opettajista 72 % oli erittäin tai melko halukkaita käyttämään ääniluentoja ja melko tai erittäin haluttomia vain 8 % loppujen ollessa mielipiteiltään neutraaleja.

Suurin ongelma äänitiedostoja verkko-opetuksessa käytettäessä oli tallenteiden huono äänenlaatu. Ainakin osalla kursseista myös ääniluentojen käytettävyydelle asetettiin toivomuksia, kuten mahdollisuutta kelata ja pysäyttää luento, ja sitten taas tauon jälkeen jatkaa haluamastaan kohdasta sen sijaan, että kuuntelu piti aloittaa alusta. Sekä ääni- että videoluentojen sisällölliseenkin laatuun pyydettiin kiinnittämään huomiota kursseja tehtäessä.

Toisaalta taas opiskelijat toivoivat ääniluentoja lisääkin. Parhaimmillaan ne antavat lukemalla tiedon omaksumiselle miellyttävän vaihtoehdon. Luento pystyy seuraamaan silloin, kun se itselle parhaiten sopii, ja kun luennot ovat verkon kautta jaossa, on niiden kuuntelun sovitaminen omaan arkeen helppoa.

Open access -materiaaleja vai verkkokursseja?

Opettajilta kysyttiin, kannattaisiko heidän mielestään panostaa enemmän open access -oppimateriaalin (jota yliopistot voisivat hyödyntää eri kursseilla) tuottamiseen vai nykyisenlaisten, tietynä aikana suoritettavien verkkokurssien tuottamiseen. Vastanneista 42 % kannatti open access -materiaaleja, 24 % perinteisiin verkkokursseihin panostamista ja 35 % ei ollut mielipidettä asiaan. Valmiit, laadukkaat materiaalit toivottiin tervetulleeksi lisäksi opetukseen.

Sosiaalityön ammatillisten taitojen opettamiseen tarvittaisiin hyvä-tasoista modernein välinein tuotettua monipuolista materiaalia – esim asiakascasejä niihin kiinnitettävien oppimistehtävien opetuspankkiin. Soswebissä on kyllä aineistoa, joka on edelleen pätevääkin, mutta se on aika kauan sitten tuotettua ja vaatisi raikastuksen 2000-luvulle. (O238)

6.2 Työskentelymenetelmät verkko-opetuksessa

Siinä missä erityyppiset oppimateriaalit eivät juuri jakaneet mielipiteitä (niin kauan kuin materiaalit olivat hyvälaatuisia ja helppokäyttöisiä), oli erilaisista työskentelytavoista sekä opiskelijoilla että opettajilla selvempiä mielipiteitä. Sosnetin verkkokursseilla opiskelien ja muiden opiskelijoiden välillä ei ollut merkittävää eroa mielipiteissä työskentelymenetelmienkään kohdalla. Kuten materiaalien kohdalla, poikkesivat menetelmissäkin opettajien mielipiteet opiskelijoiden näkemyksistä. Seuraavaksi käydään työskentelymenetelmät läpi opiskelijoiden niille asettamassa suosituimmuusjärjestyksessä.

Yksilökohtaiset kirjalliset tehtävät

Kaikkein parhaiten verkko-opiskeluun sopivat opiskelijoiden mielestä erilaiset yksin tehtävät kirjalliset tehtävät. 91 % vastanneista piti yksilökohtaisia tehtäviä hyvin tai melko hyvin kursseille sopivina ja vain kolmen prosentin mielestä ne sopivat huonosti tai melko huonosti.

Opettajien vastauksissa yksilötehtävät olivat vasta neljännellä sijalla – ehkä niiden opettajille tuottama suuri tarkastettavan ja palautetta vaativan materiaalin määrä rajoitti halukkuutta käyttää niitä? 84 % opettajista piti yksilökohtaisia tehtäviä hyvin tai melko hyvin verkkokursseille sopivina ja 8 % huonosti tai melko huonosti verkko-opetukseen sopivina.

Esseet

Vaikka esseetkin ovat yksilökohtaisia kirjallisia tehtäviä, niiden suuremman laajuuden vuoksi niistä kysyttiin opiskelijoiden mielipidettä erikseen. Esseet olivatkin heti toiseksi suosituimpia työskentelytapoja, sillä 87 % koki niiden sopivan kursseille hyvin tai melko hyvin. Esseitäkin vain 3 % piti huonosti tai melko huonosti verkkotyöskentelyyn sopivina.

Opettajat suhtautuivat esseisiin verkko-opetuksessa vähemmän innostuneesti. Silti 76 % piti niitä hyvin tai melko hyvin verkkoon sopivina, vaikka negatiivisempiäkin mielipiteitä löytyi.

Videoluennot

Videoluennot olivat arvioitavana sekä oppimateriaalityypeissä että työskentelymenetelmissä sijoittuen kummassakin kolmanneksi suosituimmaksi opiskelijoiden vastauksissa. 82 % piti videoluentoja hyvin tai melko hyvin sopivina ja 9 % huonosti tai melko huonosti sopivina.

Työskentelymenetelmänä videoihin pätevät samat kommentit kuin oppimateriaaleihin, eli videoiden laatuun ja käyttämisen helppouteen tulisi kiinnittää enemmän huomiota kursseja suunniteltaessa. Kaikista teknisistä ongelmista huolimatta videoluentoja kuitenkin toivottiin, sillä hyvän luennoijan koettiin pystyvän avaamaan ja selittämään opiskeltavaa ainetta niin, että sen sisäistäminen oli helpompaa kuin esimerkiksi kirjasta itseksensä lukemalla.

Opettajista videoluennot olivat toiseksi suosituin työskentelymenetelmä. Peräti 97 % vastanneista opettajista piti videoluentoja hyvin tai melko hyvin verkko-opiskeluun sopivina. Opettajien vastauksissa mielenkiintoista oli, että opetusmenetelmänä videoluennot saivat suhteessa paremman arvosanan kuin oppimateriaalityypin.

Kirjallisuuteen perehtyminen

Kirjallisuus jatkoi opiskelijoiden valtaosan hyväksyntää, sillä 81 % piti sitä verkkokursseille sopivana ja kuusi prosenttia ei pitänyt. Kirjallisuuden saatavuus on kuitenkin merkittävä ongelma monille verkko-opiskelijoille.

Kaiken materiaalin pitäisi löytyä verkkokurssin alta tai e-tietokannoista, eli ei pitäisi olla riippuvainen yliopiston kirjastoon pääsemisestä, koska verkkokurssien ideana pitäisi olla, että voi fyysisesti olla ihan missä vain. (V48)

Opettajien suhtautuminen kirjallisuuden käyttöön noudatti samaa linjaa kuin opiskelijoilla. Opettajista kirjallisuutta piti hyvin tai melko hyvin verkko-opiskeluun sopivana 76 % ja viisi prosenttia ei pitänyt. Myös opettajat tiedostivat opiskelijoiden kirjojen saatavuudessa kohtaamat ongelmat.

Verkkokeskustelut

Erilaiset verkkokeskustelut ovat monilla kursseilla keskeinen osa työskentelyä. Vaikka 82 % opiskelijoista pitikin niitä sopivina ja vain 11 % epäsopivina, oli avovastauksissa useita mainintoja verkkokeskustelujen mielekkyydestä ja rajoituksista.

Parhaimmillaan verkkokeskustelut koettiin mielekkääksi ja mukavaksi tavaksi oppia yhdessä verkon välityksellä. Keskustelu toisten opiskelijoiden kanssa avasi omia näkökulmia ja syvensi oppimista. Verkkokeskustelut nähtiin toimivana ja motivoivana tapana opiskella.

Moni opiskelija kuitenkin koki, että verkkokeskusteluja käydään lähinnä niiden itsensä vuoksi keskustelujen sisällön jäädessä liian usein pinnalliseksi ja oppimisen näennäiseksi. Verkkokeskustelujen seuraaminen koettiin työlääksi ja keskustelut usein pinnalliseksi jäävänä kommentointina, ”pakollisena pahana”.

Verkkokeskusteluissa päästään harvoin pintaa syvemmälle, jolloin opiskelijat kokevat ne ainoastaan turhauttavana ja pakollisena lisänä, jolla ei ole mitään merkitystä. Se ei juuri motivoi. – Yhteinen keskustelualue voisi olla, mutta liika keskustelun ohjaaminen ei tuota hyviä lopputuloksia. Miksi täytyy syödä verkkokurssien tarjoamat hyödyt väkisin yrittelyillä keskusteluilla? (V5)

Verkkokeskustelujen suurimpana heikkoutena nähtiin riippuvaisuus ryhmästä. Tunnollisenkin opiskelijan kurssin suorittaminen kärsii, jos hän joutuu ryhmään, jossa muut ovat passiivisia tai osallistuvat keskusteluihin vasta viime tingassa.

– yksin on hirveän vaikea saada ryhmäkeskusteluissa hyviä tuloksia aikaan. (V8)

Opettajat nostivat vastauksissaan verkkokeskustelut selvästi parhaiten verkko-opiskeluun sopivaksi työskentelymenetelmäksi. 95 % opettajista piti keskusteluja sopivana työskentelymenetelmänä ja vain 3 % mielestä ne sopivat verkkokursseille melko huonosti.

Verkkokeskustelu voi olla joskus tosi turhauttavaa, kun opiskelijat kirjoittavat pitkiä kommentteja: kun niitä kertyy paljon, on niiden

läpikäynti työstä; tai jos monet ohjeistuksesta huolimatta toistavat samoja asioita, turhauttaa. (O240)

Kotitentit ja oppimispäiväkirjat

Kotitenttien ja oppimispäiväkirjojen suosio oli samaa luokkaa – oppimispäiväkirjoja piti verkko-opiskeluun sopivana 76 % opiskelijoista ja ei pitänyt 8 %, kotitenteistä taas piti 71 % ja ei pitänyt 7 %. Kotitentti oli opiskelijoille vieraampi käsite, sillä 14 % ei osannut arvioida sen toimitusta, kun oppimispäiväkirjojen kohdalla vastaava luku oli vain kolme prosenttia.

Opettajillekaan kotitentit eivät olleet kovin tuttuja, sillä 32 % ei osannut arvioida niiden sopivuutta verkko-opiskeluun. 49 % kuitenkin piti niitä sopivina tai melko sopivina. Oppimispäiväkirjat sen sijaan olivat opettajille tutumpia ja selvästi paremmaksi koettuja, sillä 82 % piti niitä verkkoon sopivina.

Oppimispäiväkirjan käyttö oppimissykliin liitettynä reflektointina antaa nopeasti opettajalle palautetta, missä mennään. Sama voisi toteutua myös blogissa. (O238)

Kyselyt ja testit

Erilaiset kyselyt ja testit ovat olleet Sosnetin verkkokursseilla toistaiseksi melko vähän käytetty, mutta hyvin internetin erityispiirteitä hyödyntävä työskentelymenetelmä. 75 % vastanneista opiskelijoista arvioi ne hyvin tai melko hyvin kursseille sopiviksi ja 5 % huonosti tai melko huonosti sopiviksi.

Kyselyt ja testit lukeutuvat opiskelijoiden toivomiin yksin tehtäviin, ryhmästä riippumattomiin työskentelytapoihin. Syvemmän oppimisen saavuttaminen voi niiden avulla olla haasteellista, mutta vaihtelun tuojina niillä on oma asemansa työtapavalikoimassa.

Opettajien mielipiteet kyselyjen ja testien sopivuudesta verkko-opiskeluun vaihtelivat paljon. 66 % kuitenkin piti niitä sopivina tai melko sopivina. Testit nähtiin nopeana ja helppona tapana saada tietoa opiskelijoiden tasosta tai opintojen vaiheesta.

Muut video- ja äänitallenteet (kuin luennot)

Muut av-tiedostot kuin luennot saivat 73 % opiskelijoista puolelleen kymmenen prosentin pitäessä niitä huonosti tai melko huonosti sopivina. Opettajien suhtautuminen oli positiivisempaa, sillä 87 % piti niitä verkko-opiskeluun sopivina tai melko sopivina eikä kenenkään asenne ollut negatiivinen.

Ääniluennot

Ääniluennot eivät yltäneet videoluentojen suosioon, mutta kuitenkin 70 % opiskelijoista piti niitä sopivina tai melko sopivina. Peräti 17 % kuitenkaan ei pitänyt ääniluennoista. Avovastauksissa usea opiskelija kertoi huonoja kokemuksia heikkolaatuisista äänitiedostoista, joiden seuraaminen oli raskasta.

Opettajien asenne ääniluentoihin oli myönteinen. 82 % suhtautui niihin positiivisesti ja vain 3 % ei pitänyt niitä kovin sopivina verkko-opiskeluun.

Pienryhmätyöskentely

Ryhmätyöskentely verkkokursseilla oli kaksiteräinen miekka. Toisaalta se toi opiskeluun yhteisöllisyyttä, mutta toisaalta taas vähensi verkko-opiskelun joustavuutta ja ajasta riippumattomuutta. 55 % opiskelijoista kuitenkin vielä kannatti pienryhmiä sopivana tai melko sopivana työskentelymuotona, mutta joka kolmas opiskelija vastusti niitä. Avoimissa vastauksissa ryhmätyöskentelyä vastaan kommentoitiin runsaasti. Arvosanan saaminen ryhmän työn perusteella koettiin epärealistisena tilanteissa, joissa kaikkien ryhmän jäsenten työpanos ei ole yhtä suuri.

Mielestäni yksilölliset työskentelymenetelmät toimivat verkkokursseilla parhaiten. Opiskelijat osallistuvat verkkokursseille pääsääntöisesti siksi, että verkkokurssit ovat ajankäytön suhteen joustavia. Mikäli verkkokursseille sisällytetään edes kohtuullinen määrä ryhmätöitä tai -keskusteluja, menetetään tämä verkkokurssien tarjoama hyöty, koska opiskelijaa sidotaan muiden ryhmäläisten aikatauluihin. — Ryhmätyöt ovat erittäin vaikeita ja turhauttavia toteuttaa verkkokursseilla,

kun ne ovat vaivalloisia to- teuttaa jo tavallisillakin kursseilla aika- tauluongelmien vuoksi. (V5)

Ryhmätyöskentely kokonaan pois. Tehtävät helpompi tehdä yksin (voi sovittaa omaan aikatauluun.) Myös häiritsee, että ryhmän osapuolia ei tapaa henkilökohtaisesti. Ryhmätyöstä saatava hyöty ei ole niin suu- ri kuin siihen uhrattava aika. (V15)

Ryhmätyöskentelyyn kaivattiin tuutoreilta ja opettajilta enemmän oh- jausta ja valvontaa. Näin voitaisiin varmistaa kaikkien osallistuminen työskentelyyn sovitulla tavoilla. Tärkeää olisi, ettei etenäkään niissä ta- pauksissa, joissa opiskelijan kurssi-arvosanaan vaikuttaa ryhmän yhteinen arvosana, joudu osa opiskelijoista kärsimään toisten sitoutumattomuus- desta yhteiseen tavoitteeseen. Myös aikataulutuksen merkitys koros- tuu ryhmätyöskentelyä edellytettäessä, sillä osan opiskelijoista tehdessä verkko-opintoja ensisijaisesti viikonloppuisin ja osan vain arkipäivinä, ei tiukkoihin aikarajoihin voida yltää.

Opettajien vastauksissa pienryhmätyöskentely nousi kolmanneksi parhaaksi työskentelymenetelmäksi, heti verkkokeskustelujen ja video- luentojen jälkeen. Peräti 90 % opettajista piti niitä sopivina tai melkein sopivina, ja vain 5 % melko huonosti sopivina. Ryhmän yhdessä tekemä tiedon etsiminen ja tuottaminen kunkin omia kokemuksia mukaan tuo- den nähtiin hyvänä, oppimista edistävänä työskentelymuotona. Myös opettajien kommentoissa ryhmätöiden heikkouksia oli tiedostettu. Vaih- televan sitoutumisen lisäksi opiskelijoiden keskinäisen yhteydenpidon katkonaisuus nähtiin potentiaalisena ongelmakohtana.

Erytisen hyviä kokemuksia on siitä, että velvoittaa opiskelijat kom- mentoimaan muiden ryhmien tiivistettyjä töitä aiheesta. Syntyy her- kullisia keskusteluja ja tiedonrakentelua! Huonoja kokemuksia siitä, jos ryhmätyöskentelyssä ryhmäläiset eivät sitoudu – aiheuttaa sitou- tuville opiskelijoille ”ahdistusta”, kun itse tekee oman osuutensa ja on aktiivinen, mutta muut eivät osallistu. (O218)

Pienryhmätyöskentely vaatii ohjausta – joko ryhmän sisältä käsin tai tutorin hahmossa. Haasteena on ryhmätöissä aina se, että toiset hel- posti joutuvat työmyyrän rooliin ja toiset ottavat oikeudekseen olla vapaamatkustajina. (O266)

Wikis, blogit ja chatit

Vähiten verkkokursseilla käytetty työskentelymuotokolmikko sai myös vähiten kannatusta opiskelijoilta. Wikit, blogit ja chatit saivat kukin reilun 30 % kannatuksen. En osaa sanoa -äänien osuus oli huomattavan suuri, mutta verkkokursseille epäsoviviksi niitä ei juurikaan arvioitu. Wikit, blogit ja chatit olivat opiskelijoille melko tuntemattomia myös muissa yhteyksissä kuin opiskelussa. Avoimissa vastauksissa oli kuitenkin näistä kaikista kolmesta työmuodosta yksittäisiä positiivisia kommentteja niiltä, jotka olivat niihin verkko-opiskelussa törmänneet.

Wiki-työskentelystä minulla on muista yhteyksistä hyviä kokemuksia. Wikissä tiedon saa koottua samaan paikkaan ja sitä saa muokattua tiedon ja osaamisen syvetessä. Prosessimainen työskentely helpottuu. (V77)

Opettajien vastaukset olivat samankaltaiset kuin opettajilla muuten, mutta chatit olivat hieman paremmin tunnettuja ja pidettyjä. Suurin osa vastanneista opettajista ei kuitenkaan osannut arvioida blogien ja wikien sopivuutta, eli näiden työskentelymuotojen käyttöä ei ilmeisesti ole kovin paljon vielä kokeiltu.

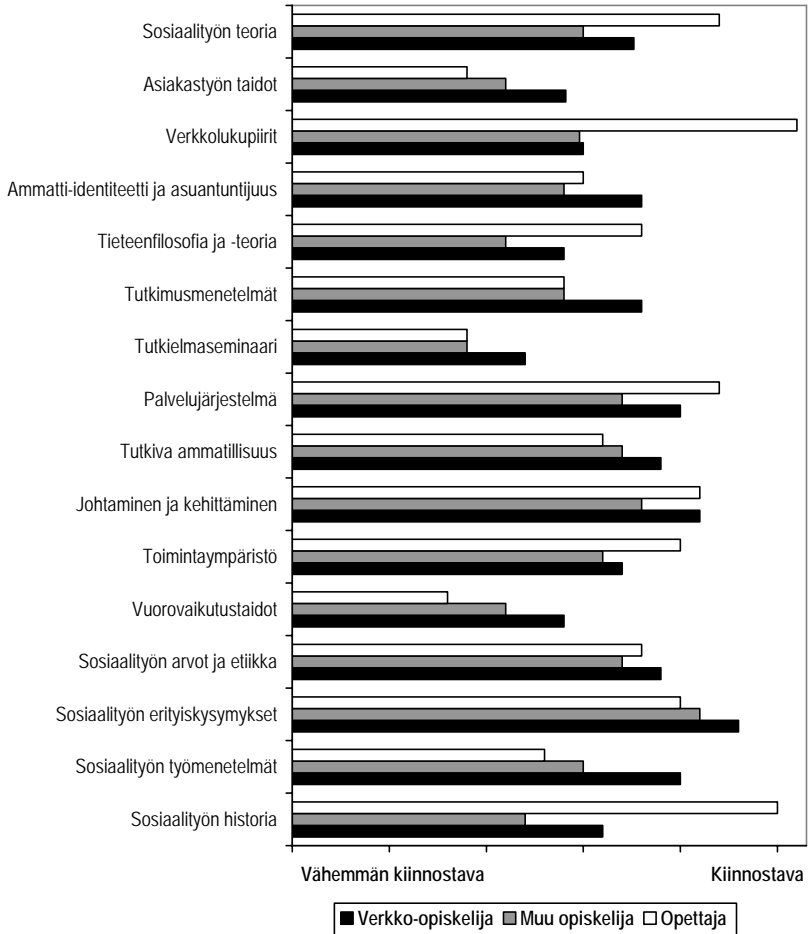
Yhteisöllistä vai yksilöllistä työskentelyä?

Opettajat pääsivät erikseen kommentoimaan, mikä heidän mielestään on verkkokursseilla sopiva suhde yksilölliselle ja yhteisölliselle, yhdessä muiden kurssilaisten kanssa tehtävälle, työskentelylle. Mielenpiteet jakautuivat varsin tasaisesti. 13 vastannutta kannatti hieman enemmän yhteisöllistä kuin yksilöllistä työskentelyä, 11 taas hieman enemmän yksilöllistä kuin yhteisöllistä työskentelyä. 7 vastaajaa käyttäisi kumpaakin yhtä paljon, neljä pääasiassa yhteisöllistä työskentelyä ja kolme pääasiassa yksilöllistä työskentelyä.

6.3 Verkko-opiskelussa kiinnostavat aihepiirit

Opiskelijoille ja opettajille annettiin muutamia mahdollisia verkkokursien aihepiirejä, jotka heidät pyydettiin luokittelemaan sen mukaan, kuinka kiinnostavia ne olisivat opiskeltaviksi opiskelijoiden mielestä tai

sopivia verkkokursseiksi opettajien mielestä (kuvio 9). Seuraavassa nämä aihepiirit on käyty läpi opiskelijoiden niille asettamassa paremmuusjärjestyksessä.

Kuvio 9. Eri aihealueiden kiinnostavuus verkkokursseina.

Ylivoimaisesti eniten opiskelijoita kiinnostaisivat *sosiaalityön erityiskysymyksiä* käsittelevät kurssit, joista 40 % oli hyvin kiinnostunut, 33 % melko kiinnostunut ja vain 6 % ei ollenkaan kiinnostunut. Opettajilla vastaavat luvut olivat 25 %, 36 % ja 0 %. *Sosiaalityön johtaminen ja kehittäminen* puolestaan kiinnosti 65 % vastanneista opiskelijoista ja 81 % opettajista hyvin tai melko paljon. Sekä *palvelujärjestelmiä* että *sosiaalityön arvoja ja etiikkaa* käsittelevistä kursseista oli 58 % vastanneista opiskelijoista melko tai hyvin kiinnostunut opettajien vastaavien lukujen ollessa 81 % palvelujärjestelmien suhteen ja 59 % arvojen ja etiikan suhteen.

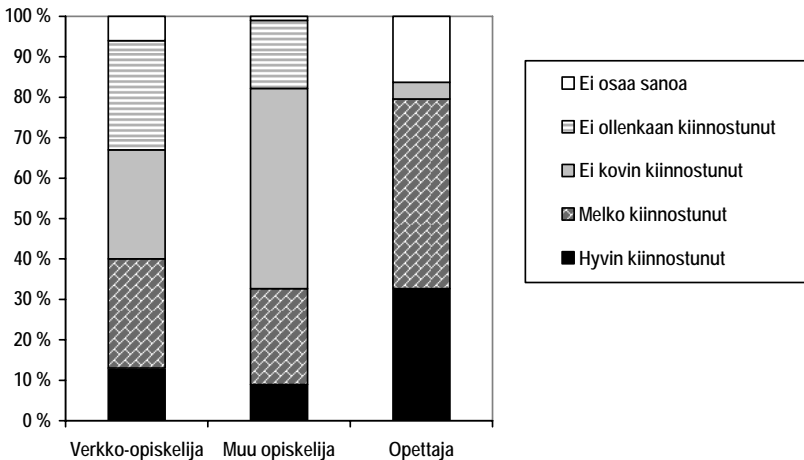
Seuraavaksi kiinnostavuusasteikolla sijoittuivat *sosiaalityön työmenetelmät* (57 % opiskelijoista ja 34 % opettajista hyvin tai melko kiinnostunut) ja *tutkiva ammatillisuus* (52 % opiskelijoista ja 44 % opettajista hyvin tai melko kiinnostunut). Työmenetelmät eivät kiinnostaneet ollenkaan joka viidettä vastannutta opiskelijaa, kun tutkiva ammatillisuus jätti kylmäksi vain joka kymmenennen.

Sosiaalityön teoria kiinnosti 52 % opiskelijoista hyvin tai melko paljon, mutta ei ollenkaan 13 prosenttia vastanneista. Opettajilla vastaavat luvut olivat 80 % ja 2 % eli suhtautuminen oli selvästi opiskelijoita positii-visempaa. *Toimintaympäristö* sai 42 % kannatuksen opiskelijoilta ja 67 % opettajilta, *ammatti-identiteetti ja asiantuntijuus* taas oli opiskelijoista 52 % mielestä hyvin tai melko kiinnostava, mutta 16 % ei pitänyt sitä ollenkaan kiinnostavana. Opettajilla vastaavat luvut olivat 44 % ja 16 %.

Tutkimusmenetelmät ja *verkkolukupiirit* kiinnostivat kummatkin 47 % vastanneista opiskelijoista. Opettajista ajatus verkkolukupiireistä tuntui verkko-opiskeluun sopivalta 76 % mielestä, mutta tutkimusmenetelmiä kannatti vain 33 % opettajista. *Sosiaalityön historia* verkkokurssina kiehtoi 40 prosenttia opiskelijoista hyvin tai melko paljon, mutta 23 prosenttia ei ollenkaan. Opettajat sen sijaan nostivat historian kaikkein parhaiten verkkoon sopivaksi aihealueeksi 84 % pitäessä sitä erittäin tai melko hyvin sopivana.

Tieteenselitystä ja tieteenfilosofiaa kannatti 37 % opiskelijoista, kun taas 31 % ei pitänyt sitä lainkaan kiinnostavana. Opettajista sitä piti erittäin tai melko hyvin verkkoon sopivana 64 %. *Vuorovaikutustaidot* ja *asiakastyön taidot* kiinnostivat kummatkin hyvin tai melko paljon 38 % vastanneista opiskelijoista, mutta opettajilta vain 17 % kannatuksen. *Tutkimusmenetelmät* saivat 26 % opiskelijoista ja 18 % opettajista kiinnostumaan hyvin tai melko paljon.

Opiskelijoilta kysyttiin lisäksi erikseen, kuinka kiinnostuneita he ovat kansainvälisestä, englanninkielisestä opetuksesta. Opettajilta kysyttiin samaa asteikkoa käyttäen, onko heidän mielestään sosiaalityössä tarvetta kansainvälisille, englanninkielisille kursseille. Vaikka 11 % kaikista opiskelijoista pitikin ajatusta kv-kursseista hyvin kiinnostavana ja 25 % melko kiinnostavana, enemmistö ei niistä innostunut. 38 % kaikista opiskelijoista ei ollut englanninkielisestä opiskelusta kovin kiinnostunut ja 22 % ei ollenkaan kiinnostunut. Opettajat sen sijaan pitivät englanninkielistä opetusta tärkeämpänä kuin opiskelijat, sillä 33 % opettajista näki sille olevan tarvetta hyvin paljon ja 47 % melko paljon. (Kuvio 10.)

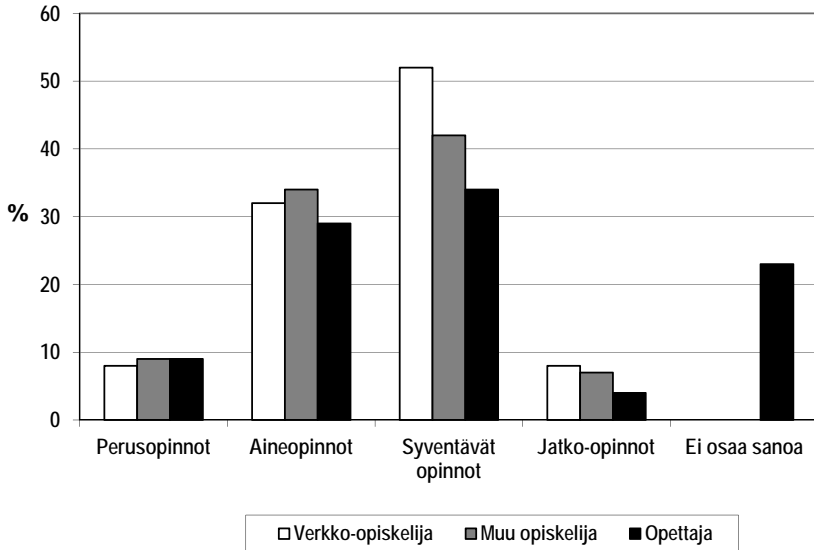

Kuvio 10. Kiinnostus kansainvälisiä, englanninkielisiä kursseja kohtaan.

Eniten verkkokurssitarjontaa opiskelijat toivoivat syventäviin opintoihin (49 %) ja toiseksi eniten aineopintojen tasolle (34 %) (kuvio 11). Tuloksia tarkastellessa tulee kuitenkin huomata, että syventävien opintojen vaiheessa olevia opiskelijoita oli kaikista kyselyyn vastanneista valtaosa. Opettajien lomakkeessa oli tässä kohtaa lisäksi tarjolla vaihtoehto ”en osaa sanoa”, jonka valitsi 22 % vastanneista opettajista. Muilta osin opettajien vastausten jakautuminen myötäili opiskelijoiden mielipiteitä. Opiskelijoiden avoimissa vastauksissa oli myös monia mainintoja, että kursseja tarvittaisiin lisää kaikille tasoille, vaikka lomakkeen tässä kysymyksessä pakotettiin valitsemaan vain yksi vaihtoehto. Syventäviin

opintoihin verkkokurssien tarvetta perusteltiin sillä, että siinä vaiheessa opiskelijat ovat jo paljon töissä, muuttavat, perheellistyvät ja niin edelleen, jolloin lähiopetukseen osallistuminen on hankalaa.

Kuvio 11. Opintojen taso, jolle verkkokurseja erityisesti toivottiin.

Kehittäkää verkko-opetusta joutuisasti! Verkko-opetusta tarvitaan ihan joka tasolle perusopetuksesta jatko-opintoihin. (E185)

Kysymykseen 20 olisin vastannut sekä aine- että jatko-opinnot. Mielestäni verkko-opetus voisi toimia hyvin aineopintotasolla jopa siten, että se muodostaisi kiinteän osan sosiaalityön koulutusta valtakunnallisesti. Se olisi resurssien tehostamista ja sosiaalityön koulutuksen laadun yhdenmukaistamista. Jatko-opintotasolla myös verkkokurssit voisivat toimia valtakunnallisella tasolla opiskelijoiden verkostoitumisen kannalta (samantyyppisiä tutkimusteemoja käsittelevät voisivat löytää toisensa) ja yhdenvertaisuusperiaatteen varmistamiseksi. Kansainväliset verkkokurssit olisivat myös mielenkiintoinen lisä jatko-opintotasolla. (E180)

Opiskelijat toivoivat yksittäisiä kursseja enemmän kuin laajempia kokonaisuuksia (38 % vs. 11 %), mutta 51 % ei osannut sanoa tähän kysymykseen, kumpaa vaihtoehtoa pitäisi parempana. Opettajista 40 % ei osannut sanoa, 36 % kannatti yksittäisiä kursseja ja 24 % laajempia kokonaisuuksia.

Avoimissa vastauksissa ideoitiin lisää erilaisia aiheita verkkokursseille. Erilaisista ehdotuksista eniten toivottuna nousivat esille tutkimusmenetelmät, joita toivoi verkkokurssitarjontaan kahdeksan opiskelijaa. Yksittäisiä kursseja opiskelijat toivoivat monista erilaisista teemoista, kuten sosiaalityöhön liittyvästä lainsäädännöstä, lapsi-, nuoriso- ja perhesosiaalityöstä, terapeuttisista menetelmistä, sosiaalipedagogiikasta, päihde- ja vammaistyöstä ja projektinhallinnasta. Toivomuksissa oli sekä pakollisiin opintoihin kuuluvia kursseja että ”yksittäisiä mielenkiintoisia täkyjä” (V58).

Aihepiiri keskittyisi tiettyyn asiaan, ryhmään tai ongelmaan, jolloin siihen syventyminen onnistuisi paremmin. Aihe myös jotain sellaista mitä normaalissa opintosuunnitelmassa ei käydä perusteellisesti läpi. (V40)

Lisää verkkokursseja valinnaisten sosiaalityön kurssien suorittamiseen ja useammin kuin kerran lukuvuodessa järjestettyä kvalitatiivisten menetelmien kurssi tai vastaava menetelmäkurssi. (VI09)

Opettajiltakin tuli ideoita yksittäisiksi kursseiksi. Mainintoja saivat sosiaalioikeus, sosiaalityön teoria ja teoriakurssit ylipäänsä, tutkimusmenetelmät, tieteenteoria sekä sosiaalityön työmenetelmiin ja asiakkaiden kohtaamiseen liittyvät kurssit. Myös perusopiskelijoiden ja jatkotutkintoa tekevien yhteistä vuorovaikutteista teorian tarkastelua ideoitiin.

Esimerkiksi noin 20 minuutin ns. ”täsmäluennot” eri aihepiireistä olisivat hyviä käytettäväksi lähiopetuksen lomassa siten, että osan lähiluennosta voisi korvata etäopiskeluna (yhdistäen ryhmätöitä ym.). (O240)

Ehdotuksia johtamisopintojen kaltaisiksi laajemmiksi opintokokonaisuuksiksi tuli vähemmän kuin ideoita yksittäisiksi kursseiksi. Tässäkin kohdassa toivottiin tutkimusmenetelmäopetusta. Muita toiveita opiskelijoilta olivat muun muassa laajat ammattitaito- ja osaamiskokonaisuudet.

det, lastensuojelu, vanhus- ja aikuissosiaalityö, päihdetyö ja mielenterveyskysymykset. Opettajien ideoita kokonaisuuksiksi johtamisopintojen lisäksi olivat teoriaopinnot, menetelmäopinnot, eettiset kysymykset, tieteenfilosofia, sosiaalityön erityiskysymykset ja tutkiva ammatillisuus. Myös koko perusopinnot toteuttamista verkossa ehdotettiin, suomen- ja englanninkielisinä versioina.

Tärkeä kriteeri opiskelijoille oli kurssin aihepiiristä tai tasosta riippumatta se, että kurseista olisi helppo saada suoraan korvaavuuksia omiin pakollisiin opintoihin. Etenkin pakollisen läsnäolon vaativia kurseja toivottiin korvattavaksi verkkokursseilla.

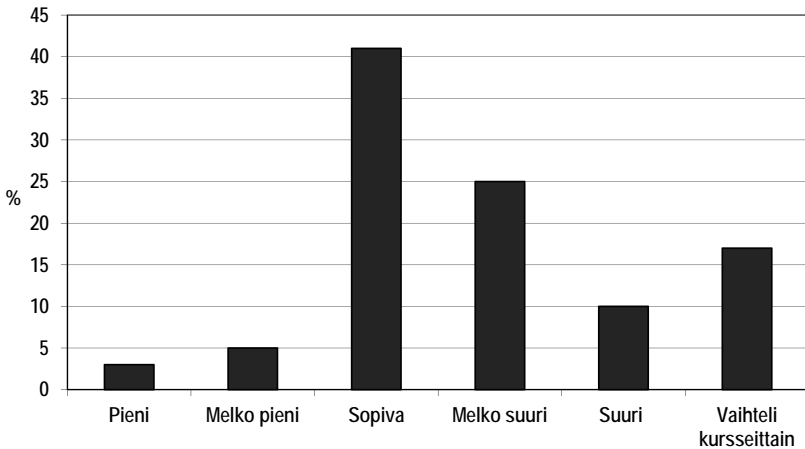
Opettajilta kysyttiin vielä erikseen, olisiko heidän mielestään tarvetta järjestää yliopistojen yhteisiä, valtakunnallisia, temaattisia tutkielmaseminaareja verkko-opetusryhminä. 47 % vastanneista opettajista kannatti ajatusta, 20 % vastusti ja 33 % ei osannut sanoa. Temaattiset tutkimusseminaariryhmät verkossa mahdollistaisivat samaa aihepiiriä tarkastelevien opiskelijoiden verkostoitumisen yliopistosta riippumatta, ja opettajat pystyisivät vetämään juuri heidän tutkimusintresseihinsä liittyviä ryhmiä, joten idea sopinee jatkokehittelyyn.

7 Kokemuksia ja kehittämiskohteita

7.1 Opiskelijoiden asenne

Sosnetin verkkokursseja kohtaan

Opiskelijoiden yleistä tyytyväisyyttä verkkokursseihin mitattiin kysymällä, voisiko opiskelija kokemustensa perusteella suositella Sosnetin verkkokursseja muille opiskelijoille. 88 % vastasi myöntävästi ja vain neljä prosenttia Sosnetin kursseille osallistuneista ei kokemustensa perusteella suosittelisi niitä muille.

Kuvio 12. Verkkokurssien työmäärä opintopisteisiin verrattuna opiskelijoiden mielestä.

Opiskelijoiden enemmistö ei nähnyt verkkokursseja vaadittavan työmäärän suhteen helppona tapana opiskella. 41 % koki, että työmäärä vastasi kursseista saatavia opintopisteitä, mutta 35 % piti vaadittua työmäärää suurena tai melko suurena. Lähes joka viides koki työmäärän vaihtelevan

kurseittain niin paljon, ettei työllistävyydestä keskimäärin kannattanut puhua. (Kuvio 12.) Kurssien keskinäisessä vaihtelevuudessa vaativuuden ja työllistävyyden suhteen olisi siis tarkastamisen varaa, jotta opiskelijalta kurssin tekemiseen vaadittava työtuntimäärä vastaisi samaa opintopistemäärää kuin perinteisilläkin kursseilla.

7.2 Opiskelijoiden positiivisia kokemuksia kursseilta

Ylivoimaisesti suosituin perustelu sille, että suosittelisi Sosnetin kursseja muillekin, oli joustavuus. Etenkin mahdollisuus vaikuttaa itse siihen, mihin kellonaikoihin opiskelee, oli monelle perheelliselle tai töissä käyvälle opiskelijalle ratkaisevan tärkeää opiskelun kannalta. Verkkokurssit tarjosivat mahdollisuuden viedä opintoja eteenpäin luopumatta elämän muista osa-alueista. Opintoja pystyi tekemään työssäkäynnistä ja perhelämän vaatimuksista huolimatta silloin, kun itsellä oli hetki aikaa.

Ajankäytön lisäksi paikan suhteen joustaminen oli merkittävässä roolissa. Kaikista opiskelijoista joka neljäs asui yli 100 km:n päässä yliopistostaan, ja verkko-opiskelijoista useampi kuin joka kolmas. Osalle verkko-opinnot mahdollistivat opiskelun ylipäänsä, toisille ne toivat paljon toivottua ajan ja rahan säästöä poistaen tarpeen matkustaa opiskelupaikkakunnalle. Verkko-opiskelu säästi sekä opiskelijoiden rahaa että aikaa, kun opiskellakseen ei tarvinnut poistua omasta kodista.

Ylipäänsä verkko-opinnot miellettiin *käteväksi* tavaksi opiskella. Myös verkko-opiskelulle luonteenomainen suurempi itseohjautuvuus ja itsenäisyys olivat monelle opiskelijalle mieleen. Toisaalta taas verkkokurssien asettamat aikarajat tehtävien tekemiselle auttoivat rytmittämään opiskelua ja huolehtimaan siitä, että kurssi tuli suoritettua – palanen kerrallaan.

Valtakunnallisen yliopistoverkoston yhteistyön voima näkyi opiskelijoille siinä, että heillä oli ympäri Suomen tarjolla heidän oman yliopistonsa valikoimaa laajempi kurssitarjotin. Verkkokurssit koettiin hyvänä lisänä oman yliopiston opetustarjontaan.

Vaikka verkko-opiskelu miellettiin itsenäiseksi, myös yhteisöllisyys sai mainintoja. Oppimistapana verkko-opiskelua pidettiin ihmisläheisempänä ja vuorovaikutteisempänä kuin esimerkiksi luentojen kuuntelua tai kirjaintenttejä. Opiskelijat kiittivät myös verkkokursseilla saamaansa ohjausta ja

tukea. Opiskeleminen yhdessä eri puolilta Suomea olevien ihmisten kanssa toi lisäarvoa osalle opiskelijoista, sillä muutoin opintoihin kuului todella vähän mahdollisuuksia tavata muiden oppilaitosten opiskelijoita.

Monipuolista keskustelua, valtakunnallista verkottumista ja tiedon jakamista paikkakunnittaisista tavoista tehdä sosiaalisuutta. (V14)

7.3 Puutteita ja kehittämiskohteita

Kaikki eivät omien kokemustensa vuoksi olleet valmiita suosittelemaan verkkokursseja toisille opiskelijoille. Huono kokemus yksittäisestä kurssista saattoi vaikuttaa opiskelijan asenteeseen koko verkko-opiskelua kohtaan.

En voi suositella, koska oman kokemukseni mukaan en itsekään halua enää osallistua Sosnetin kursseille. Kurssin sisältö oli mielestäni huono. Jos olisin suorittanut kurssin jollakin muulla tavalla olisin varmasti oppinut enemmän. (V84)

Parannusehdotuksia verkkokursseille ideoitaessa muutama teema nousi esiin muita useammin vastauksista. Eniten toivottiin verkko-opiskelumahdollisuuksien parantamista kurssien ja niiden aloituspaikkojen määrää lisäämällä. Opiskelijat toivoivat, että kaikki halukkaat pääsisivät opiskelemaan valitsemilleen kursseille, sillä monelle verkko-opinnot olivat senhetkessä elämäntilanteessa ainoa mahdollinen tapa tehdä opintoja eteenpäin.

Lisää kurssitarjontaa ja isommat osallistujamäärät jos mahdollista. Verkko-opintoja kannattaisi markkinoida jo aloittaville opiskelijoille, jotta hyöty tulisi koko opintojen aikana eikä loppuvaiheessa. (V103)

Koska kurssipaikkoja on vähemmän kuin kursseille haluvia, toivottiin valintamenettelyyn parannuksia niin, että paikat eivät menisi ”hukkaan” epämotivoituneille opiskelijoille. Aikaisempien kurssien suorittamisen kesken jättämisen tulisi vaikuttaa tuleville kursseille pääsyyn niin, että motivoituneimmat opiskelijat olisivat etusijalla kurssipaikkoja jaettaessa. Osa opiskelijoista, jotka eivät olleet mahtuneet haluamilleen kursseille, toivoi myös perusteluja, miksi juuri heitä ei valittu.

Kurssipaikkojen niukkuuden jälkeen seuraavaksi eniten moitteita sai verkkokursseista tiedottaminen. Tietoa kaivattiin enemmän ja selkeäm-

min niin kurssien ajoituksesta, sisällöstä ja vaatimuksista, ilmoittautumisajoista ja -käytännöistä, kuin kurseilla saatavista korvaavuuksista. Korvaavuuksia toivottiin lisää niin koko kurseille kuin kirjatentteihin.

Enemmän tiedottamista ja opinto-ohjausta tästä vaihtoehdosta. Itselteni on jäänyt käyttämättä lähinnä tiedon puutteen vuoksi. En tiedä, miten nykyään, mutta esimerkiksi pakollisen johdantokurssin osana voitaisiin ohjata myös Sosnetin käyttöön, jolloin se tulisi opiskelijoille tutuksi ja aidoksi vaihtoehdoksi. Erittäin hyvä, että sosiaalityöllä on ennakkoluulotonta ja tulevaisuudessa yleistyvää vaihtoehtoista verkko-opetusta. (V47)

Enemmän tiedotusta kurseista, myös silloin jos niitä ei järjestetä. Sillä itse suunnittelen opinnot etukäteen ja on hankalaa, jos jotain kurssia ei sitten järjestetäkään. Jos tästä tietää tarpeeksi ajoissa, niin voi keksiä helpommin toisen tavan suorittaa kurssin. (E183)

Tiedottamiseen liittyi toive Sosnetin Moodlen ja www-sivujen selkeyttämisestä. Tiedon löytäminen sivuilta koettiin hankalana, etenkin kurssien sisällön osalta. Myös ilmoittautumiskäytäntö koettiin hankalana. Osalla vastanneista olivat ilmoittautumisajat menneet huomaamatta ohi, joten ilmoittautumisten mainostamista toivottiin enemmän.

Lisää. Lisää sitä, ja helpottakaa sinne kurseille pääsemistä, nyt tuntuu että pitäisi olla koko ajan netissä käyttämässä että milloin se milloin periodille ilmoittautuminen onkaan ja milloin se alkaa ja ohoh sehän loppuikin jo. (E128)

Kurssikuvauksia tehtäessä tulisi varoa antamasta katteettomia lupauksia. Erityisen monia opiskelijoita oli ärsyttänyt ennen kurssia tai kurssin alussa luvatut asiat, jotka eivät toteutuneetkaan kurssilla. Esimerkiksi opettajien palautteen puuttuminen sen lupaamisesta huolimatta ärsytti monia opiskelijoita. Ylipäättään opettajilta ja tuutoreilta toivottiin aktiivisempaa otetta verkko-opettamiseen ja oppimisen ohjaamiseen. Opettajien ja tuutorien aktiivinen osallistuminen kurssille ja perustellun palautteen saaminen nähtiin tärkeänä motivaatiota lisäävänä tekijänä.

Määrän lisäksi kurseilta toivottiin myös laatua. Nyt opiskelijoiden kokemukset vaihtelivat paljon kurseittain. Osaan kurseja oltiin hyvin tyytyväisiä, toisten kurssien toteutukset taas saivat moitteita opiskelijoilta. Etenkin kurssien sivustojen selkeys, oppimateriaalin ajantasaisuus

ja laatu, kurssien aikataulutus ja erilaisten työskentelytapojen käyttö olisivat korjattavien asioiden listassa monien opiskelijoiden mielestä. Jo aiemmin raportissa mainittu ryhmätyöskentelyn hankaluus sai useita mainintoja myös tässä kyselyn osiossa. Aikatauluja suunniteltaessa tulisi muistaa huomioida ryhmätyöskentelyn tuomat haasteet opiskelulle.

Toivoisin, että verkko-opintojen sisältöihin kiinnitettäisiin todella huomiota. Toivon myös, että verkkoympäristöt suunniteltaisiin toimiviksi, sillä tällä hetkellä ne ovat joiltakin osin erittäin epätoimivat. Myös verkko-opintojen rakenteeseen olisi syytä kiinnittää suurta huomiota. Lisäksi verkko-opetusta olisi syytä selkeyttää siten, että yhden kurssin suoritusmuodot olisivat selkeät eikä kurssiin liittyisi liian monta erilaista suoritusmuotoa. Verkkokurssien hyödyt menetetään, jos kurssien suoritusmuodoista tulee niin hankalia, että kurssiin tustuminen ja suoritusmuotojen sisäistäminen vie ensin tuntikausia, sen jälkeen pakolliset keskustelut ym. kurssin hajauttaminen vie suhteettoman paljon aikaa. Kurseissa kannattaisi keskittyä ”oikeaan tekemiseen”, eli esimerkiksi ytimekkäisiin välitehtäviin, joissa opiskelija joutuisi pohtimaan ja soveltamaan asioita. (V5)

Ryhmätyöskentely kokonaan pois. Tehtävät helpompi tehdä yksin (voi sovittaa omaan aikatauluun.) Myös häiritsee, että ryhmän osapuolia ei tapaa henkilökohtaisesti. Ryhmätyöstä saatava hyöty ei ole niin suuri kuin siihen uhrattava aika. (V50)

7.4 Opettajien ajatuksia Sosnetin verkko-opetuksesta

Ajatus, joka toistui useammassa kohtaa opettajien vastauksia, oli verkko-opetukseen panostaminen ja sen resursointi. Vastavuoroisuusperiaate opetuksen järjestämisessä valtakunnallisesti toimii, kun kaikki yliopistot osallistuvat toiminnan kehittämiseen ja järjestämiseen samassa suhteessa kuin siitä hyötyvätkin. Opettajien työmäärässä omien yliopistojensa sisällä tulisi kuitenkin näkyä valtakunnallisen verkko-opetuksen eteen tehty työ niin, ettei verkko-opettaminen kuormittaisi ketään muiden töiden lisäksi, vaan osana niitä. Niin verkko-opetuksen kehittäminen, kurssien opettaminen ja ylläpito, kuin myös koordinointi vaativat resursseja. Ha-

lua verkko-opettamiseen siis voisi olla useammallakin opettajalla, mutta jaksaminen ja kokonaistyötaakasta selviytyminen mietityttivät opettajia.

Ideoita on paljon, mutta niiden esittäminen on uskaliaasta, koska kohta joku vaatii toteuttamaan niitä! (O227)

Toinen opettajien vastauksista esiin noussut teema oli se, että tulisi miettiä mihin suuntaan verkko-opetuksen kehittämistä jatketaan. Kun resurssit ovat niukat, on tärkeää suunnata ne siten, että niistä saatava hyöty on mahdollisimman suuri pitemmälläkin aikavälillä. Kehitettävän opetuksen tulisi vastata tarpeita – ja ennakoida tuleviakin tarpeita, olla laadukasta ja sosiaalityön opetusta valtakunnallisesti hyödyttävää.

Tärkeä olisi sopia mitkä opintojaksot ovat sosiaalityön yhteisiä opintoja, joihin tehtäisiin soveltuvaa verkkomateriaalia. Sellaisiin opintojaksoihin kannattaa tehdä verkkomateriaaliksi, jotka ovat opintorakenteissa. (O254)

Toivoisin, että kaikki materiaali saataisiin sähköiseen muotoon. Lisäksi erilaisten videoiden, ääninauhoitteiden, blogien ym. käytöstä osana kursseja olisi hyvä saada lisätietoa. Toivoisin kursseille myös selkeämpiä arviointikriteereitä sekä sellaista kulttuuria, jossa opettajat ja tuutorit osallistuvat ja sitoutuvat työskentelyyn. Ehkä verkkokurssien yhteyteen voisi virittää kontaktiopetustakin. (O236)

Opiskelijoita paljon puhututtanut kysymys kursseille pääsemisestä ja valintakriteereistä oli myös opettajien mielessä. Koska kursseille on enemmän tulijoita kuin mitä niille voidaan ottaa opiskelijoita, pitäisi jotenkin pystyä valitsemaan hakijoiden joukosta ne, jotka ovat motivoituneimmat, eniten kyseisen kurssin tarpeessa, ja sitoutuneimmat suorittamaan kurssin loppuun asti. Myös valintaperusteiden oikeudenmukaisuus ja läpinäkyvyys ovat tärkeitä tekijöitä.

7.5 Muuta palautetta opiskelijoilta

Suurin syy hakeutua opiskelijaksi verkkokursseille vaikutti olevan opiskelumuodon joustavuus. Verkko-opiskelussa varsinaisen substanssin lisäksi omaksuttavat opiskelu- ja informaatioteknologiankäyttötaidot sai-

vat nekin mainintansa. Vaikka sosiaalityö on ihmisläheinen tieteenala, tietotekniikka on tullut osaksi arkea siinäkin. Verkko-opiskelu voi parhaimmillaan valmistaa opiskelijoita työelämään tälläkin tasolla kurssien varsinaisen oppisisällön lisäksi.

Itselleni oli tosi tarpeellinen ja joustava tapa suorittaa opintoja hoitaessani lasta kotona. Verkkoalusta toimii ihan hyvin, samalla kehittyy omat taidot eri ohjelmien käyttämisessä jne., joita voi tarvita työssä. (V13)

Näkisin mielelläni että verkko-opintoja lisättäisiin. Verkkokurssit mahdollistavat etäopiskelun ja kuuluvat osana nykyaikaiseen tapaan hoitaa asioita. Verkko-opiskelu lisää opiskelijoiden kykyä etsiä tietoa, hahmottaa kokonaisuuksia ja valmistautua työelämään. (E168)

Kaikki eivät kokeneet verkko-opiskelua itselleen mielekkäänä tai tarpeellisenä. Näistäkin opiskelijoista monet kuitenkin myönsivät, että toisenlaisessa elämäntilanteessa verkon kautta opiskelu voi olla tarpeellinen vaihtoehto. Etenkin pitkien välimatkojen voittamisessa verkko-opiskelun arvon tunnustivat nekin opiskelijat, jotka nyt mieluummin osallistuivat perinteisille kurseille. Opiskelijoiden kokemukset voidaan tiivistää yhden verkkokurssille osallistuneen opiskelijan kommenttiin: ”verkko-opetus on positiivinen asia, kunhan se saadaan kuntoon” (V5). Verkkokursseilla on paljon korjattavaa ja kehitettävää. Opinnoille kuitenkin on paljon kysyntää, ja valtakunnallisten sosiaalityön verkko-opintojen tuomat edut tekevät kehittämistyön kannattavaksi.

8 Yhteenveto

Sosnetin verkko-opetukseen osallistuminen on kasvanut sitä mukaa, kun tarjontaa on lisätty. Voimakkaimpien kasvuvuosien 2007–2008 jälkeen kurssitarjonta on pienentynyt ainakin väliaikaisesti, mutta opiskelijoiden kiinnostus verkko-opintoja kohtaan on pysynyt voimakkaana. Kurseille on jatkuvasti enemmän hakijoita kuin mitä niille pystytään ottamaan opiskelijoita.

Suurelta osin verkko-opintojen suosiota ja opiskelijoiden vastauksiinsa ilmaisemaa halua ja *tarvetta* osallistua verkkokursseille selittävät opiskelijoiden elämäntilanteet. Kaksi kolmesta opiskelijasta on opiskelun lisäksi töissä joko kokopäiväisesti tai osa-aikaisesti. Joka kolmannella opiskelijalla on huollettavia. Kun yhtälöön lisätään vielä pitkät välimatkat (joka neljäs opiskelija asuu yli 100 km:n päässä yliopistostaan), ei halu opiskella verkon välityksellä ole yllättävä.

Opiskelijat hakevat verkko-opinnoista opiskeluunsa joustavuutta, säästöä niin ajan kuin lähiopetukseen matkustamiseen kuluvan rahan suhteen, sekä tehokkuutta. Osalle verkko-opiskelu on heidän senhetkisessä elämäntilanteessaan ainoa mahdollinen tapa suorittaa opintoja eteenpäin. Toiselle se taas on valinta, jolla pyritään nopeuttamaan opintojen etenemistä.

Sosnetin verkkokurssitarjonnan valtakunnallisuus on opiskelijoille etu kahdessa suhteessa. Ensinnäkin koko Suomen opetusresurssit yhdistämällä pystytään antamaan valittavaksi suurempi valikoima erilaisia kursseja kuin mihin yksittäinen yliopisto pystyisi. Toiseksi, valtakunnallisilla verkkokursseilla opiskelijat pääsevät vuorovaikutukseen muiden yliopistojen opiskelijoiden kanssa, ja englanninkielisten kurssien ollessa kysessä osallistujien taustojen kirjo kasvaa yhä edelleen.

Tärkeimpinä kehittämiskohtina Sosnetin verkko-opetuksessa ovat opiskelijoiden vastausten mukaan niin kurssien ja kurssipaikkojen määrän lisääminen kysyntää paremmin vastaavaksi sekä kurssien laa-

dun varmistaminen. Kurseille tarvitaan ajantasaista, huolellisesti tehtyä sisältöä, joka on rakennettu selkeäksi kurssikokonaisuudeksi. Tällöin opiskelija voi keskittyä oppimaan ymmärtämis-, hahmottamis- ja aineistojen saatavuusongelmien kanssa kamppailemisen sijaan.

Kurssien opetusjärjestelyjen suhteen kaksi seikkaa nousi opiskelijoiden vastauksista muita voimakkaammin esille. Ensimmäinen oli ryhmätyöskentelyn verkko-opiskelun etuja (itsenäisyyttä, ajan suhteen joustavuutta) laskeva luonne. Mikäli kursseilla on ryhmätehtäviä, tulisi niille olla selkeä ohjeistus, riittävästi aikaa niiden suorittamiseen, ja jokin keino varmistaa, ettei tunnollinen ja ahkera opiskelija joudu kärsimään siitä, että ryhmän jäsenistä kaikki eivät osallistu kurssille aktiivisesti. Toinen opiskelijoiden esille nostama asia oli opettajien osallisuus kursseilla. Vaikka verkko-opiskelu yleensä onkin itseohjautuvampaa ja itsenäisempää kuin perinteinen opiskelu, ei opiskelijoita saa jättää yksin verkossakaan. Opettajien ja tuutorien osallistuminen kursseille vaihteli eri kurssien välillä, eivätkä kaikki annetut lupaukset esimerkiksi palautteen antamisesta kurssien aikana aina toteutuneet.

Opettajien kommentteista kävi ilmi, että verkko-opetuksen tarjoamiseen (olemassa olevien kurssien vetämiseen ja päivittämiseen sekä uusien kurssien ja aineistojen kehittämiseen) olisi enemmänkin halukkuutta kuin mitä tämänhetkinen opetustarjonta on. Rajoitteena on kuitenkin resurssien niukkuus. Tulostavasti ja tehokkaasti ajattelu sekä yliopistojen tiukentunut taloudellinen tilanne ajavat sosiaalityön opetusta tarjoavia yksiköitäkin yhä tiukemmalle. Tällöin perusopetuksenkin järjestämisen kanssa täystyöllistettyjen opettajien voi olla vaikea lupautua mukaan verkko-opetuksen kehittämiseen, ellei tähän panostettua työaikaa pystytä ottamaan huomioon kokonaistyöajassa.

Sosnetin verkko-opetuksen kehittämisen kiihkein vaihe oli vuosina 2005–2009 virtuaaliyliopistohankkeen siivittämänä. Tämän jälkeen hankkeen päätyttyä ovat sekä uusien kurssien tuottaminen että olemassa olevien kurssin materiaalien ja työskentelymuotojen päivittäminen jääneet vähemmälle. Kurseille on kuitenkin kova tilaus opiskelijoiden keskuudessa, joten toivottavaa olisi, että verkko-opetuksen parissa työskentelylle olisi tarjolla kunnolliset, riittävät puitteet.

Kokonaisuudessaan verkko-opinnot koetaan tarpeellisena, tämän ajan elämänmenoon sopivana opiskelumuotona. Kaikkeaa opetusta ei ole mielekästä siirtää verkkoon eikä verkko-opiskelu ole kaikkien opiskeli-

joiden mieleen. Suurin osa opiskelijoista kuitenkin kaipaa lisää mahdollisuuksia opiskella verkkokursseilla opintojensa jouduttamiseksi, tehostamiseksi, valmistumisen mahdollistamiseksi erilaisissa elämäntilanteissa tai opiskelun ”maustamiseksi” erilaisilla suoritusmuoto- ja aihevaihtoehtoilla.

9 Johtopäätökset

Riitta Aalto, Sanna Lähteinen, Aino Ritala-Koskinen, Aino Kääriäinen, Mari Suonio

Verkko-opetuksen arviointiraportti tuo esiin monia ja samalla haastavia näkökulmia Sosnetin sosiaalityön verkko-opetuksen kehittämiseksi. Seuraavassa nostamme esiin teemoja, jotka on syytä ottaa huomioon, kun jatkossa suunnitellaan verkko-opetuksen määrää, laatua ja kohdejoukkoa.

1) Millaista osaamista verkko-opetuksella tuotetaan?

Opetuksen tavoitteena on osaamisen tuottaminen. Verkko-opetuksen tuottamaa osaamista voidaan tarkastella ainakin kahdesta suunnasta. Substanssien osalta Sosnetin valtakunnalliset verkkokurssit tarjoavat opiskelijoille kiinnostavia oppisisältöjä, joita ei välttämättä yhden yliopiston puitteissa ole mielekästä järjestää tai jonka alueen osaamista on vain jossakin verkoston yliopistoista. Substanssin lisäksi verkkokursseilla opitaan ja vahvistetaan työelämätaitoja, kuten vuorovaikutus- ja argumentointitaitoja ja hankitaan kokemusta asiantuntijatyöstä aiemmin tuntemattomien henkilöiden kanssa. Tämän lisäksi opitaan hyödyntämään sähköisiä järjestelmiä asiantuntijatyössä ja harjoittamaan kriittistä medialukutaitoa. Verkko-opiskelussa opiskelija on myös vastuussa omasta oppimisprosessistaan ja oppiminen perustuu aktiiviseen tiedon prosessointiin.

2) Miten verkko-opetus palvelee opintojen edistämistä?

Verkko-opetuksen sisällöllisten tavoitteiden rinnalla verkko-opetuksella on merkittävä rooli opintojen edistämisessä. Tehdyn arvioinnin mukaan merkittävä osa sosiaalityön opiskelijoista on (oman alansa) töissä

ja asuu etäällä opiskelupaikkakunnastaan. Monet sosiaalityön opiskelijat ovat myös perheellisiä ja iältään keskimääräistä opiskelijaa hieman vartuneempia. Tämä kaikki tarkoittaa sitä, että opintojen, työn ja perheen yhteensovittaminen on haastavaa. Tällöin verkkokurssit keskeisellä tavalla mahdollistavat opiskelua ja näin edistävät opintoja. Verkko-opetus-tarjontaa toivottiin etenkin syventävän vaiheen opintoihin.

3) Miten verkko-opetuksessa pysytään ajan tasalla?

Verkko-opetuksen teknisten sovellusten ja pedagogisten ratkaisujen kehittyminen on nopeaa, vaikkakaan ne eivät pysy sosiaalisen median kehittymisen vauhdissa. On kuitenkin tärkeää, että käytössämme olevat verkko-opetuksen toteuttamisen tekniikat eivät ole vanhentuneita tai kömpelöitä – sellaisina ne eivät houkuttele sujuvasti sosiaalisessa mediassa ja erilaisissa sovelluksissa seikkailevia opiskelijoita kursseillemme. Sen sijaan huolellisesti suunnitellen voidaan yksinkertaisiakin sovelluksia käytämällä luoda selkeitä ja pedagogisesti toimivia verkko-opetusratkaisuja.

Verkko-opetuksen rakenteet ovat myös liikkeessä, ja niihin Sosnetissä on jo lähdetty vastaamaan. Suljettujen verkkokurssien lisäksi rakennetaan avoimia oppimisympäristöjä ja materiaalipankkeja, jotka ovat soveltuvien osin hyödynnettävissä eri yliopistoissa ja myös käytännön työelämässä. Tätä kehitystyötä tehdään parhaillaan aktiivisesti eri yliopistoissa.

Paitsi tekniikan osalta myös pedagogiikan osalta on pysyttävä ajan tasalla. Verkkokurssien onnistunut pedagoginen toteuttaminen tuottaa hyvää oppimista ja myönteistä palautetta. Tässä katse kääntyy opettajien verkko-opetustaitoihin. Jonkinasteisen verkkopedagogiikan hallinnan pitäisi kuulua nykyaikaisen yliopisto-opettajan perustaitoihin. Niin tekniikan kuin pedagogiikan osalta ajan tasalla pysymiseksi on tärkeää yliopistokohtainen riittävä opetukseen saatava tekninen ja pedagoginen koulutus ja tuki.

4) Miten turvataan verkko-opetuksen sujuvuus?

Yliopistoverkoston yhteiskäyttöön tuottaman opetuksen näkymätön, mutta välttämätön ehto on sen toimiva koordinaatio. Kurssien vuosittaisen opetusohjelman koostaminen, opettaja- ja tutor-kysymysten yhteen-

sovittaminen, kurssi-ilmoittautumisten vastaanottaminen, opiskelijoiden liittäminen kursseille ja kurssien suoritusten kokoaminen ja huolehtiminen kunkin yliopiston opintorekisteriin ovat kaikki esimerkkejä opetuksen toteuttamisen kannalta välttämättömistä tehtävistä. Tehtäväkokonaisuus on sikäli laaja ja moniulotteinen, että siihen on oltava myös jatkossa kokonaisuuden hallitseva koordinaattori. Tehtävän hoitaminen edellyttää myös jatkuvaa kehittelyä parempien toimintakäytäntöjen etsimiseksi eri yliopistojen usein toisistaan poikkeavien toimintakäytäntöjen viidakossa.

5) Miten yliopistouudistukset ja verkko-opetus kohtaavat?

Paraikaa verkoston yliopistoissa on käynnissä monia yliopistouudistuksia. Ne ovat Sosnetin verkko-opetukselle sekä mahdollisuus että haaste. Verkko-opetuksen mitoituksia voi olla tarpeen sovittaa uusien opetussuunnitelmien 5 op -mitoitukseen yhteensopiviksi – samalla yhteismittaisuus voi helpottaa korvaavuuskäytäntöjä. Yliopistojen tehdessä omia sisäisiä opetuslinjauksiaan verkko-opetuksen sisältöjen osalta on oltava herkkänä siinä, että verkko-opetusta hyödynnetään strategisesti tehokkaasti uusissa opetusrakenteissa. Onko vuosittaisesta kurssitarjonnan kokoamisesta siirryttävä strategisempaan pidemmän aikavälin suunnitteluun, jossa myös Sosnetin opetusohjelma vahvistetaan useammaksi vuodeksi? Tulisiko yliopistojen sosiaalityön koulutusyksiköiden tutkintovaatimuksia yhtenäistää, jotta yksiköiden välisestä opetusyhteistyöstä saataisiin enemmän synergiaetua?

Arviointi osoittaa, että vaikka yliopistomaailmassa verkko-opetuksen kehittämistä on pidetty strategisesti tärkeänä jo yli vuosikymmenen ajan, ei verkko-opetuksen asema muun yliopisto-opetuksen rinnalla ole vielä selkeä. Opettajien työaikasuunnitelmissa ei huomioida verkko-opetusta, mikä voi aiheuttaa verkkokursseilla opettamisen jäämisen opettajien oman innostuksen ja vapaaehtoisuuden varaan. Käytännöt tulee uudistaa vastaamaan yliopisto-opettajien muuttunutta todellista työnkuvaa.

6) Yksiköiden sitoutuneisuus yhteistyöhön verkko-opetuksessa

Verkko-opetusta on tuotettu Sosnetissä keskinäisen vaihdon periaatteilla. Tämä on tarkoittanut, että kaikki yksiköt tarjoavat kursseja ja kaikkien

yksiköiden opiskelijat saavat osallistua pääsääntöisesti vapaasti opetukseen. Ajoittain on haasteeksi noussut jokaisen yliopiston vuosittaisen opetuspanoksen varmistaminen – aina ei ole ollut tarjota verkkokurssia etenkin opettajaresursseista johtuen. Onkin mietittävä, millainen status verkko-opetukselle jatkossa halutaan. Onko se toissijaista ja korvaavaa opetusta, joka voidaan jättää tilanteesta riippuen toteuttamatta vai nähdäänkö se tärkeänä osana monipuolista opetusta ja osaavien sosiaalityöntekijöiden kouluttamista – unohtamatta opintojen edistämisloukkua? Onko Sosnetin verkko-opetus yksikölle lisätehtävä vai ajatellaanko sen olevan osa yksikölle kuuluvaa sosiaalityön opetuksen perustehtävää?

Verkkoa voidaan hyödyntää monin eri tavoin yliopisto-opetuksessa. Sosnetin pitkäjänteinen työ verkko-opetuksen kehittämisessä luo hyvän pohjan siirtyä eteenpäin verkkopedagogisten sovellusten käyttöönotossa. Kasvokkaisen ja perinteisiin tentteihin perustuvan opetuksen rinnalla voi käyttää sulautuvan opetuksen idean mukaisesti verkosta saatavia luentoja ja tehtäviä, opiskelijat voivat järjestää verkkolukupiirejä ja verkkoa voi hyödyntää yhteistoiminnallisen oppimisen areenana sekä dialogisen oppimisen ympäristönä. Mahdollisuuksia ja haasteita on paljon ja uusien askeleiden ottaminen vaatii aloitteen tekoa, rohkeutta sekä ennen kaikkea uteliasta ennakkoluulotonta mieltä.

Kysely Sosnetin verkko-opetukseen osallistuneille opiskelijoille**Opintojen vaihe****7) Minä vuonna aloitit sosiaalityön opinnot yliopistossa?****8) Suoritan parhaillaan**

- Sosiaalityön perusopintoja
- Sosiaalityön aineopintoja
- Sosiaalityön syventäviä opintoja
- Sosiaalityön jatko-opintoja (tohtori- tai erikoistumiskoulutus)
- Sosiaalityötä sivuaineena
- En opiskele sosiaalityötä, opiskelen pääaineena

9) Arvioitu valmistumisvuotesi?

<-- Edellinen

Seuraava -->

Kysely Sosnetin verkko-opetukseen osallistuneille opiskelijoille

Sosnetin verkkokursseille osallistuminen

10) Mille allaolevista Sosnetin valtakunnallisista verkkokursseista olet osallistunut?

- Identiteetin uudelleen rakentaminen
- Haastattelu interventiivisenä tutkimusmenetelmänä
- Knowledge production and research in social work practice
- Perheolkeus
- Romanit - tuntematon vähemmistöme
- Social work with families and children
- Sosiaaliturvan historia
- Sosiaalityön vuorovaikutuksen tutkimus
- Terveydenhuollon ja kuntoutuksen sosiaalityö
- Vanhuspolitiikka, vanhusenhuollon palvelut ja gerontologinen sosiaalityö
- Yhteisöt ja yhteisösosiaalityön lähtökohdat

11) Mille allaolevista Sosiaalityön johtaminen, hallinto ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen - opintokokonaisuuden verkkokursseista olet osallistunut?

- Johdatus sosiaalihalintotieteeseen
- Hyvinvointijohtamisen perusteet
- Johtamisteoriat
- Kansainväliset näkökulmat - EU sosiaalialan toimintaympäristönä
- Kunta ja palvelurakenteen muutos käytännön johtamisen näkökulmasta
- Laatujohtaminen tuloksellisten hyvinvointipalvelujen tukena
- Organisaatiokulttuurit ja tuloksellisuus sosiaalipalveluissa
- Osaamisen johtaminen ja asiantuntijuuden kehittäminen
- Palvelujen järjestäminen kuntatalouden näkökulmasta

12) Oletko

- Hakenut verkkokurssille, mutta et mahtunut mukaan (mille kurssille)?
- Ilmoittautunut verkkokurssille, mutta et aloittanut kurssia (mille kurssille)?
- Aloittanut verkkokurssin, mutta et suorittanut sitä loppuun (minkä kurssin)?

13) Mikäli olet jättänyt Sosnetin verkkokurssin kesken, mitkä olivat siihen liittyvät keskeiset syyt?

14) Oletko opiskellut muilla verkkokursseilla kuin Sosnetin verkkokursseilla?

- Kyllä
- En

15) Mitkä ovat olleet tärkeimmät syyt osallistua Sosnetin verkkokurssille?

- Kurssin aihealue kiinnosti minua erityisesti
- Kurssin ajankohta soveltui minulle hyvin
- Halusin opiskella erityisesti verkkokurssilla. Miksi?
- Kurssi oli pakollinen osa opintojani
- Minulla ei ollut muuta vaihtoehtoa suorittaa kyseistä opintokokonaisuutta
- Joku muu, mikä?

Kysely Sosnetin verkko-opetukseen osallistuneille opiskelijoille

Kokemuksia Sosnetin verkkokursseista

16) Olivatko kurssien suoritusohjeet riittävän selkeät? Jos ei, millaisissa asioissa oli epäselvyyttä?

- Kyllä
- Ei. Missä oli epäselvyyttä?
- En osaa sanoa

17) Vastasiko kurssien oppimateriaalien (tekstit, kuvat, videot, äänitiedostot...) asiasisältö odotuksiasi?

- Kyllä
- Ei. Millaisia puutteita?
- En osaa sanoa

18) Vastasiko kurssien oppimateriaalien (tekstit, kuvat, videot, äänitiedostot...) tekninen laatu odotuksiasi?

- Kyllä
- Ei. Millaisia puutteita?
- En osaa sanoa

19) Oliko sinulla ongelmia kurssikirjallisuuden (tai muun kurseilla edellytetyn materiaalin) saatavuudessa?

- Kyllä. Millaisia ongelmia?
- Ei
- En osaa sanoa

20) Kuinka halukas olisit käyttämään seuraaventyypisiä oppimateriaaleja verkkokursseilla työskennellessäsi?

	Erittäin halukas	Melko halukas	En halukas enkä haluton	Melko haluton	Erittäin haluton	En osaa sanoa
PowerPoint-luennot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Aäniluennot tallenteina	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Videoidut luennot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muut videot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kirjat ja artikkelit (kirjastosta)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sähköiset kirjat ja artikkelit	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Www-sivut	☐	☐	☐	☐	☐	☐

21) Olivatko opettajat mielestäsi riittävän aktiivisesti mukana verkkokursseilla?

- Kyllä
- Ei
- Vaihteli kurssittain
- En osaa sanoa

22) Voisitko kokemuksesi perusteella suositella Sosnetin verkkokursseja muille opiskelijoille? Miksi?

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

Kysely Sosnetin verkko-opetukseen osallistuneille opiskelijoille

Työskentelymenetelmät

23) Arvioi, miten seuraavat työskentelymenetelmät sopivat mielestäsi verkko-opiskeluun.

	Sopii hyvin	Sopii melko hyvin	Ei sovi hyvin eikä huonosti	Sopii melko huonosti	Sopii huonosti	En osaa sanoa
Verkkokeskustelu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pienryhmätyöskentely	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Chat	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Yksilökohtainen kirjallinen tehtävä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ryhmämuotoinen kirjallinen tehtävä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Essee	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kirjallisuuteen perehtyminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Videoluennot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Äänitallenneluennot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muut video- tai äänitallenteet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wiki	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Blogi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kotitenti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oppimispäiväkirja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kyselyt ja testit	☐	☐	☐	☐	☐	☐

24) Mitkä ominaisuudet kuvaavat mielestäsi eri työskentelymenetelmiä? Voit halutessasi valita useita ominaisuuksia.

	Tehokas	Motivoiva	Ymmärtämistä auttava	Oppimista syventävä	Yhdessä oppimista tukeva	Ei kokemusta tästä
Verkkokeskustelu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pienryhmätyöskentely	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Chat	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Yksilökohtainen kirjallinen tehtävä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ryhmämuotoinen kirjallinen tehtävä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Essee	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kirjallisuuteen perehtyminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Videoluennot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Äänitallenneluennot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muut video- tai äänitallenteet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wiki	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Blogi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kotitenti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oppimispäiväkirja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kyselyt ja testit	☐	☐	☐	☐	☐	☐

25) Millaisia työskentelymenetelmiä toivoisit lisää verkkokursseille?

Kysely Sosnetin verkko-opetukseen osallistuneille opiskelijoille

Verkkokursseilla opiskelu

26) Millainen verkkokurssien työmäärä oli suhteessa saatuihin opintopisteisiin?

- Pieni
 Melko pieni
 Sopiva
 Melko suuri
 Suuri
 Työmäärä vaihteli kurssittain paljon

27) Kuinka kiinnostunut olisit seuraavista aihealueista verkkokursseina toteutettuina?

	Hyvin kiinnostunut	Melko kiinnostunut	Hieman kiinnostunut	En ollenkaan kiinnostunut	En osaa sanoa
Sosiaaliön historia	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaaliön työmenetelmät	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaaliön erityiskysymykset	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaaliön arvot ja etiikka	☐	☐	☐	☐	☐
Vuorovaikutustaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Toimintaympäristö	☐	☐	☐	☐	☐
Johtaminen ja kehittäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkiva ammatillisuus	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelujärjestelmä	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkielmaseminaari	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimusmenetelmät	☐	☐	☐	☐	☐
Tieteenfilosofia ja tieteenteoria	☐	☐	☐	☐	☐
Ammatti-identiteetti ja asiantuntijuus	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkolukupiirit	☐	☐	☐	☐	☐
Asiakastyön taidot	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaaliön teoria	☐	☐	☐	☐	☐

28) Kuinka kiinnostunut olet kansainvälisistä, englanninkielisistä verkkokursseista?

- Hyvin kiinnostunut
 Melko kiinnostunut
 En kovin kiinnostunut
 En ollenkaan kiinnostunut
 En osaa sanoa

Kysely Sosnetin verkko-opetukseen osallistuneille opiskelijoille**Palautetta ja kehittämistoiveita****29) Mitä ideoita sinulla on sosiaalityön verkko-opetuksen kehittämiseksi?****30) Mille opintojen tasolle mielestäsi verkko-opetusta erityisesti tarvitaan?**

- Perusopinnot
- Aineopinnot
- Syventävät opinnot
- Jatko-opinnot

31) Toivoisitko enemmän lisää yksittäisiä kursseja vai johtamisopintojen kaltaisia kokonaisuuksia?

- Yksittäisiä kursseja, kuten
- Laajempia kokonaisuuksia, kuten
- En osaa sanoa

32) Muuta palautetta tai terveisiä Sosnetin verkko-opetukseen liittyen

Kysely opiskelijoille, jotka eivät ole osallistuneet Sosnetin verkko-opetukseen**Opintojen vaihe****7) Minä vuonna aloitit sosiaalityön opinnot yliopistossa?****8) Suoritan parhaillaan**

- Sosiaalityön perusopintoja
- Sosiaalityön aineopintoja
- Sosiaalityön syventäviä opintoja
- Sosiaalityön jatko-opintoja (tohtori- tai erikoistumiskoulutus)
- Sosiaalityötä sivuaineena
- En opiskele sosiaalityötä, opiskelen pääaineena

9) Arvioitu valmistumisvuotesi?

Kysely opiskelijoille, jotka eivät ole osallistuneet Sosnetin verkko-opetukseen

Verkkokursseille osallistuminen

10) Mistä muistat saaneesi tietoa Sosnetin verkkokursseista?

- Yliopiston www-sivuilta
- Sosnetin www-sivuilta
- Weboodin tai Korpin kautta
- Googlettamalla
- Sähköpostitse
- Kavereilta
- Amanuenssilta
- Oppiaineen opettajalta
- HOPS-ohjaajalta
- Opintoneuvojalta
- Opintopäälliköltä
- En muista saaneeni tietoa

11) Oletko joskus

- Hakenut Sosnetin kurssille, mutta et mahtunut mukaan (mille kurssille)?
- Ilmoittautunut Sosnetin kurssille, mutta et aloittanut sitä (mille kurssille)?
- Aloittanut Sosnetin kurssin, mutta et suorittanut sitä loppuun (minkä kurssin)?

12) Mikäli olet jättänyt Sosnetin verkkokurssin kesken, mitkä olivat siihen liittyvät keskeiset syyt?

13) Oletko opiskellut muilla verkkokursseilla kuin Sosnetin verkkokursseilla?

- Kyllä
- En

14) Miksi et ole opiskellut Sosnetin verkkokursseilla?

- Olen vasta aloittanut opinnot
- Tarjolla ei ole ollut minua kiinnostanutta aihealuetta
- Kurssien ajankohdat eivät ole sopineet minulle
- Haluan opiskella mieluummin perinteisillä kursseilla
- En ole saanut tarpeeksi tietoa kurssitarjonnasta
- Pelkään, etteivät tietotekniset taitoni riitä verkko-opiskeluun
- Minulla ei ole käytettävissä verkko-opiskeluun sopivaa tietokonetta ja/tai verkkoyhteyttä
- En olisi saanut korvaavuuksia verkko-opinnoista muihin opintoihini
- Olen kuullut huonoja kokemuksia verkkokursseista
- Joku muu, mikä?

Kysely opiskelijoille, jotka eivät ole osallistuneet Sosnetin verkko-opetukseen

Työskentelymenetelmät ja materiaalit

15) Arvioi, miten seuraavat työskentelymenetelmät sopivat mielestäsi verkko-opiskeluun

	Sopii hyvin	☐ 7811 ☐ Ei sovi hyvin eikä huonosti	Sopii melko huonosti	Sopii huonosti	En osaa sanoa
Verkkokeskustelu	☐	☐	☐	☐	☐
Pienryhmätyöskentely	☐	☐	☐	☐	☐
Chat	☐	☐	☐	☐	☐
Yksilökohtainen kirjallinen tehtävä	☐	☐	☐	☐	☐
Ryhmämuotoinen kirjallinen tehtävä	☐	☐	☐	☐	☐
Essee	☐	☐	☐	☐	☐
Kirjallisuuteen perehtyminen	☐	☐	☐	☐	☐
Videoluennot	☐	☐	☐	☐	☐
Äänitallenneluennot	☐	☐	☐	☐	☐
Muut video- tai äänitallenteet	☐	☐	☐	☐	☐
Wiki	☐	☐	☐	☐	☐
Blogi	☐	☐	☐	☐	☐
Kotitenti	☐	☐	☐	☐	☐
Oppimispäiväkirja	☐	☐	☐	☐	☐
Kyselyt ja testit	☐	☐	☐	☐	☐

16) Kuinka halukas olisit käyttämään seuraaventyypisiä oppimateriaaleja verkkokursseilla työskennellessäsi?

	Erittäin halukas	Melko halukas	En halukas enkä haluton	Melko haluton	Erittäin haluton	En osaa sanoa
PowerPoint-luennot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ääniluennot tallenteina	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Videoidut luennot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muut videot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kirjat ja artikkelit (kirjastosta)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sähköiset kirjat ja artikkelit	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Www-sivut	☐	☐	☐	☐	☐	☐

<-- Edellinen

Seuraava -->

Kysely opiskelijoille, jotka eivät ole osallistuneet Sosnetin verkko-opetukseen

Verkkokursseilla opiskelu

17) Oisitko kiinnostunut seuraavista aihealueista verkkokursseina toteutettuina?

	Hyvin kiinnostunut	Melko kiinnostunut	Hieman kiinnostunut	En ollenkaan kiinnostunut	En osaa sanoa
Sosiaalityön historia	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalityön työmenetelmät	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalityön erityiskysymykset	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalityön arvot ja etiikka	☐	☐	☐	☐	☐
Vuorovaikutustaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Toimintaympäristö	☐	☐	☐	☐	☐
Johtaminen ja kehittäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkiva ammatillisuus	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelujärjestelmä	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimusseminaari	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimusmenetelmät	☐	☐	☐	☐	☐
Tieteenfilosofia ja tieteenteoria	☐	☐	☐	☐	☐
Ammatti-identiteetti ja asiantuntijuus	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkolukupiirit	☐	☐	☐	☐	☐
Asiakastyön taidot	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalityön teoria	☐	☐	☐	☐	☐

18) Kuinka kiinnostunut olet kansainvälisestä, englanninkielisistä verkkokursseista?

- Hyvin kiinnostunut
 Melko kiinnostunut
 En kovin kiinnostunut
 En ollenkaan kiinnostunut
 En osaa sanoa

<-- Edellinen

Seuraava -->

Kysely opiskelijoille, jotka eivät ole osallistuneet Sosnetin verkko-opetukseen**Palautetta ja kehittämistoiveita****19) Mitä ideoita sinulla on sosiaalityön verkko-opetuksen kehittämiseksi?****20) Mille opintojen tasolle mielestäsi verkko-opetusta erityisesti tarvitaan?**

- Perusopinnot
 Aineopinnot
 Syventävät opinnot
 Jatko-opinnot

21) Toivoisitko enemmän lisää yksittäisiä kursseja vai johtamisopinnot kaltaisia kokonaisuuksia?

- Yksittäisiä kursseja, kuten
 Laajempia kokonaisuuksia, kuten
 En osaa sanoa

22) Muuta palautetta tai terveisiä Sosnetin verkko-opetukseen liittyen

Kysely verkko-opetuksesta sosiaalityön opettajille**Opettajuus verkkokursseilla**

6) Oletko osallistunut Sosnetin verkkokurssien suunnitteluun tai toteuttamiseen? (Tähän kysymykseen vastaaminen ohjaa sinut lomakkeen seuraavaan osioon, joten valitsethan jommankumman vaihtoehdon.)

Kyllä

En

<-- Edellinen

Seuraava -->

Kysely verkko-opetuksesta sosiaalityön opettajille**Ei verkkokursseilla opettaneet****7) Mitkä ovat olleet syitä siihen, että et ole opettanut tai tuutoroinut verkkokursseja?**

- Minua ei ole pyydetty
- En halua käyttää tietokonetta välttämättömä enempää
- En tunne Sosnetin Moodle-verkko-opetusympäristön käyttöä
- En koe tietäväni tarpeeksi verkkopedagogiikasta
- Minulla ei ole ollut aikaa
- Verkkokursseja ei ole haluttu minua kiinnostavasta aiheesta
- Muu syy, mikä?

8) Mitkä tekijät motivoisivat sinua tulemaan opettajaksi tai tuutoriksi Sosnetin verkkokursseille?

- Mahdollisuus vetää valmiiksi tehtyä verkkokurssia
- Mahdollisuus hyödyntää osittain valmista materiaalia kurssilla
- Mahdollisuus toimia kokeneen verkko-opettajan parina kurssilla
- Mahdollisuus saada teknistä tukea verkkokurssin rakentamiseen
- Mahdollisuus saada apua kurssin sisällön suunnitteluun
- Mahdollisuus saada apua erilaisten verkkokurssien työskentelymenetelmien valintaan
- Mahdollisuus sisällyttää verkko-opetustunnit kokonaistyöaika-suunnitelmaan
- Jokin muu, mikä?

9) Oletko osallistunut muiden kuin Sosnetin verkkokurssien suunnitteluun tai toteuttamiseen? (Tähän kysymykseen vastaaminen ohjaa sinut kyselyn seuraavaan osioon, joten valitsethan jommankumman vaihtoehdon.)

- Kyllä
- En

Kysely verkko-opetuksesta sosiaalityön opettajille**Sosnetin verkkokurseilla opettaminen****10) Missä rooleissa olet toiminut Sosnetin verkkokurssilla?**

- Vastuuoopettajana
- Opettajana
- Tuutorina
- Verkkokurssin laatijana
- Sisällöntuottajana
- Olen käyttänyt verkkomateriaalia ja verkkotyöskentelyä lähiopetukseni yhteydessä (blended learning)

11) Kuinka monella eri Sosnetin verkkokurssilla ja kuinka monena toteutuskertana olet toiminut eri rooleissa suurinpiirtein?**12) Oletko Sosnetin verkkokurssien lisäksi osallistunut muiden verkkokurssien suunnitteluun tai toteuttamiseen? Jos kyllä, missä rooleissa ja miten usein?****13) Millainen oli verkkokurssien tuottamisen ja opettamisen työmäärä mielestäsi verrattuna vastaavaan perinteiseen kurssiin?**

- Huomattavasti pienempi kuin perinteisellä kurssilla
- Hieman pienempi kuin perinteisellä kurssilla
- Samanlainen kuin perinteisellä kurssilla
- Hieman suurempi kuin perinteisellä kurssilla
- Huomattavasti suurempi kuin perinteisellä kurssilla
- Työmäärä vaihtelee kurssittain paljon

14) Mitkä seikat vaikuttavat mielestäsi verkkokurssien työmäärään?[<-- Edellinen](#)[Seuraava -->](#)

Kysely verkko-opetuksesta sosiaalityön opettajille

Kokemuksia verkko-opettamisesta

15) Mitä verkko-opettaminen on antanut sinulle?

16) Haluaisitko mieluummin opettaa verkkokursseja yksin vai yhdessä toisen/toisten opettajien kanssa?

- Yksin
- Yhdessä työparin kanssa
- Yhdessä useamman opettajan kanssa
- Riippuu kurssista
- En osaa sanoa

17) Mitä etuja mielestäsi useamman opettajan ja/tai tuutorin yhteistyöstä verkkokursseilla on?

18) Mitä hankaluuksia tai yhteensovittamisongelmia useamman opettajan ja/tai tuutorin toiminnasta verkkokursseilla on ollut?

19) Olisitko kaivannut lisää tukea verkko-opetukseen?

- Oppimateriaalien valmistamiseen
- Kurssin sisällön suunnitteluun
- Teknistä tukea verkkokurssin rakentamiseen
- Pedagogista tukea verkkokurssin rakentamiseen
- Teknistä tukea kurssin aikana
- Pedagogista tukea kurssin aikana
- Tukea erilaisten verkko-opiskelumenetelmien valintaan
- Jotain muuta, mitä?

20) Koetko oman pedagogisen osaamisesi kehittyneen verkkokursseilla opettamisen tai tuutoroinnin seurauksena?

- On kehittynyt
- Ehkä jonkin verran
- Ei ole kehittynyt
- En osaa sanoa

21) Vaatiiko verkkokursseilla opettaminen jotain erityisiä verkkopedagogisia taitoja? Jos, niin millaisia?

Kysely verkko-opetuksesta sosiaalityön opettajille

Työskentelymenetelmät ja materiaalit

22) Arvioi, miten seuraavat työskentelymenetelmät sopivat mielestäsi verkko-opiskeluun.

	Sopii hyvin	Sopii melko hyvin	Ei sovi hyvin eikä huonosti	Sopii melko huonosti	Sopii huonosti	En osaa sanoa
Verkkokeskustelu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pienryhmätyöskentely	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Chat	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Yksilökohtainen kirjallinen tehtävä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ryhmämuotoinen kirjallinen tehtävä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Essee	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kirjallisuuteen perehtyminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Videoluennot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Äänitallenneluennot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muut video- tai äänitallenteet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wiki	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Blogi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kotitunti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oppimispäiväkirja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kyselyt ja testit	☐	☐	☐	☐	☐	☐

23) Mitkä ominaisuudet kuvaavat mielestäsi eri työskentelymenetelmiä? Voit halutessasi valita useita ominaisuuksia.

	Tehokas	Motivoiva	Ymmärtämistä auttava	Oppimista syventävä	Yhdessä oppimista tukeva	Ei kokemusta tästä
Verkkokeskustelu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pienryhmätyöskentely	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Chat	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Yksilökohtainen kirjallinen tehtävä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ryhmämuotoinen kirjallinen tehtävä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Essee	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kirjallisuuteen perehtyminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Videoluennot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Äänitallenneluennot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muut video- tai äänitallenteet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wiki	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Blogi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kotitunti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oppimispäiväkirja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kyselyt ja testit	☐	☐	☐	☐	☐	☐

24) Onko sinulla joitakin erityisen hyviä tai huonoja kokemuksia joistakin työskentelymenetelmistä?

25) Kuinka halukas olisit käyttämään seuraaventyyppisiä oppimateriaaleja (mikäli niiden valmistaminen olisi helppoa tai ne olisivat helposti saatavilla)?

	Erittäin halukas	Melko halukas	En halukas enkä haluton	Melko haluton	Erittäin haluton	En osaa sanoa
PowerPoint-luennot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Aäniluennot tallenteina	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Videoidut luennot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muut videot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kirjat ja artikkelit (kirjastosta)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sähköiset kirjat ja artikkelit	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Www -sivut	☐	☐	☐	☐	☐	☐

26) Onko sinulla joitakin erityisen hyviä tai huonoja kokemuksia joistakin oppimateriaalityypeistä?

27) Mikä sinusta on verkkokursseilla sopiva suhde yksilölliselle työskentelylle ja yhteisölliselle (yhdessä muiden kurssilaisten kanssa tehtävälle) työskentelylle?

- Pääasiassa yksilöllistä työskentelyä
- Hieman enemmän yksilöllistä kuin yhteisöllistä työskentelyä
- Kumpaakin yhtä paljon
- Hieman enemmän yhteisöllistä kuin yksilöllistä työskentelyä
- Pääasiassa yhteisöllistä työskentelyä
- En osaa sanoa

<-- Edellinen

Seuraava -->

Kysely verkko-opetuksesta sosiaalityön opettajille

Palautetta ja kehittämiskohteita

28) Kuinka seuraavat aihealueet mielestäsi sopivat verkkokursseiksi?

	Erittäin hyvin	Melko hyvin	Jossain määrin	Ei ollenkaan	En osaa sanoa
Sosiaalityön historia	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalityön työmenetelmät	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalityön erityiskysymykset	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalityön arvot ja etiikka	☐	☐	☐	☐	☐
Vuorovaikutustaidot	☐	☐	☐	☐	☐
Toimintaympäristö	☐	☐	☐	☐	☐
Johtaminen ja kehittäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkiva ammatillisuus	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelujärjestelmä	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimaseminaari	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimusmenetelmät	☐	☐	☐	☐	☐
Tieteenfilosofia ja tieteenteoria	☐	☐	☐	☐	☐
Ammatti-identiteetti ja asiantuntemus	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkokukupiirit	☐	☐	☐	☐	☐
Asiakastyön taidot	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalityön teoria	☐	☐	☐	☐	☐

29) Mitä ideoita sinulla on sosiaalityön verkko-opetuksen kehittämiseksi?

30) Kannattaisiko Sosnetin jatkossa ensisijaisesti kehittää yksittäisiä verkkokursseja vai tutkinnon sivuaineeksi soveltuvia opintokokonaisuuksia (kuten esim. Johtamisopinnot)?

- Yksittäisiä kursseja, kuten
- Laajempia kokonaisuuksia, kuten
- En osaa sanoa

31) Kannattaisiko mielestäsi panostaa enemmän open access -oppimateriaalin (jota yliopistot voivat hyödyntää eri kursseilla) tuottamiseen vai tietynä aikana suoritettavien verkkokurssien (=perinteinen malli) tuottamiseen?

- Open access -materiaalin tuottamiseen
- Verkkokurssien tuottamiseen
- En osaa sanoa

32) Olisiko sinusta sosiaalityössä tarvetta kansainvälisille, englanninkielisille verkkokursseille?

- Hyvin paljon
- Melko paljon
- En kovin paljon
- Ei ollenkaan
- En osaa sanoa

33) Olisiko sinusta tarvetta järjestää yliopistojen yhteisiä, valtakunnallisia, temaattisia tutkielmaseminaareja verkko-opetusryhminä?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

34) Mille opintojen tasolle mielestäsi verkko-opetusta erityisesti tarvitaan?

- Perusopinnot
- Aineopinnot
- Syventävät opinnot
- Jatko-opinnot
- En osaa sanoa

35) Muuta palautetta tai terveisiä Sosnetin verkko-opetukseen liittyen

Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto

Sosnet on tarjonnut sosiaalityön valtakunnallista verkko-opetusta jo vuosikymmenen ajan. Tämä opetusmuoto on vakiinnuttanut paikansa sosiaalityön yliopistollisessa koulutuksessa tuottaen vuosittain satoja opintosuorituksia.

”Kehittäkää verkko-opetusta joutuisasti!” tarkastelee sosiaalityön opiskelijoiden ja opettajien kokemuksia, mielipiteitä ja asenteita verkko-opetuksesta. Yhtäältä näkyviin tulee opiskelijoiden suuri tarve ajan ja paikan suhteen joustavalle opiskelumuodolle ja opettajien halu kehittää opetusta, mutta toisaalta huoli resurssien riittävydestä.

ISBN 978-952-484-488-8
ISBN 978-952-484-489-5 (pdf)
ISSN 1797-0148 (painettu)
ISSN 1797-0156 (verkkojulkaisu)

Lapin Yliopistopaino 2011
Kansi: Niina Huuskonen